

STUPAVSKÉ noviny

SAMOSPRÁVA

Školáci
a priechod
pre chodcov

7

PODUJATIE

Pozývame vás na
tradičné podujatie
Dni zelá, ktoré sa
bude konať 2. – 4.
októbra 2015.

17

ZAÚJÍMAVOSTI

Oktober
v prísloviach
a pranostikách

21

INFO PRE VÁS

ZBER VEEKO- OBJEMOVÉHO KOMUNÁLNEHO ODPADU

Ak platíte poplatky za odpad v našom meste, v dňoch 23. – 25. 10. 2015 môžete odovzdať v zbernom dvore na Mierovej ulici v Stupave veľkoobjemový komunálny odpad, ktorý sa nezmestí do bežných odpadových nádob.

Otváracie hodiny na zbernom dvore počas zberu veľkoobjemového odpadu:

PIATOK:

7.00 – 11.30 hod.
12.30 – 15.30 hod.

SOBOTA:

8.00 – 11.30 hod.
12.30 – 16.30 hod.

NEDEĽA:

8.00 – 11.30 hod.
12.30 – 16.30 hod.

ZBER KOVOVÉHO ODPADU

V piatok 16. 10. 2015 sa v Stupave uskutoční zber kovového odpadu. Kovový odpad môžete odovzdať v Stupave v zberných surovinách Barcaj na Devinskej ceste. Ak nemáte možnosť dopravy, pracovníci zberných surovín prídu pre tento odpad k vám domov.

Najneskôr týždeň pred termínom zberu môžete požiadať o túto službu na tel. číslo 0911 434 581.

Reštrukturalizácia TSS

O krízovej situácii v spoločnosti Technické služby, s. r. o., bol uverejnený príspevok v júnovom vydaní Stupavských novín. Súčasná situácia má negatívny dopad na rozpočet mesta a ohrozuje jeho vývoj.

Riešeniu nepriaznivej situácie je venované maximálne úsilie a patrí medzi najkľúčovejšie úlohy vedenia mesta Stupava.

Foto: Milan GREGUŠ

Jedným z prvých krokov vedenia mesta bolo vykonanie auditu, zameraného na detailné spoznanie súčasného stavu spoločnosti. Zároveň bolo potrebné okamžite hľadať východiská z kritickéj situácie a ponúknuť najvýhodnejšie riešenie. Základný cieľ ozdravenia spoločnosti spočíva v efektívnom využívaní verejných finančných prostriedkov a v stabilizácii spoločnosti. Čitateľom prinášam informácie o súčasnom stave spoločnosti, navrhovanom riešení a jej ďalšom smerovaní.

Výsledky auditu

Už na základe prvých výsledkov sme zistili, že spoločnosť disponuje zastaraným strojovo-technickým vybavením, ktoré je na konci životnosti.

(pokračovanie na str. 2)

Dejiny stupavského urbára

Prvé moderné urbárske reformy zaviedla Mária Terézia. Niektoré nariadenia osvietenej panovníčky platili až do roku 1964.

Uhorské urbáre

Urbárom sa v bežnej reči rozumie súbor pozemkov, ktoré sú v katastrálnom území jednej obce, prípadne mesta, a sú v spoluvlastníctve fyzických osôb – urbárikov, teda osôb združených v pozemkovom spoločenstve. Urbárskou pôdou sa spravidla rozumie pasienky a lesy, ktoré v minulosti slúžili obyvateľom dediny a ktoré sa postupom času združili do určitej formy spoločenstva. Táto forma predstavo-

vala pasienkové a lesné spoločenstvo. Od roku 1526 sa v Uhorsku, na území dnešného Slovenska, začalo so zakladaním a evidovaním urbárov.

ZMENA!

Kancelária UPS
Stupava má novú adresu,
presťahovali sme sa do
kultúrneho domu, vchod
od Kúpeľnej ulice.

Urbármí boli súpisy poddaných a ich pracovných povinností, pozemkov a výťažkov (renty) z pozemkov, ktoré slúžili zemepánovi na kontrolu a vyberanie poplatkov. Výmer určili pomocou rôznych plošných mier. Zápis vlastníctva – držby sa nevykonával na základe právnych listín alebo vyhlásenia vlastníkov, ale zisťovaním štátneho úradníka. Išlo o určitú formu úpravy, zápisu poddanskej usadlosti, s ktorou podaní nemohli voľne nakladať.

Vlastníctvo pôdy teda patrilo zemepánovi. V roku 1592 získal panstvo Stupava Mikuláš Pálfi, čomu predchádzal podrobný urbársky súpis panstva, ktorý evidoval všetkých poddaných a ich povinnosti. Takto sa začala písať epocha vývoja urbárskeho spoločenstva v Stupave a následne aj v Maste.

Tereziánske reformy

Tento spôsob evidencie poddanskej pôdy trval viac ako 200 rokov, kým neprišiel modernejší súpis, Prvý tereziánsky kataster z roku 1748.

(pokračovanie na str. 4)

KRÁTKE SPRÁVY

ŠKOLSKÁ JEDÁLEŇ

Školská jedáleň na Základnej škole kpt. J. Nálepku prešla v poslednom prázdninovom mesiaci rekonštrukciou, dôvodom bolo splnenie požiadaviek Regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

Foto: Milan GREGUŠ

Rekonštrukcia zahŕňala kompletnú výmenu keramickej dlažby v kuchynskej časti školskej jedálne, vrátane výmeny rozvodov vnútornej kanalizácie, časti rozvodov vody a elektroinštalácie, demontáže a montáže varných zariadení, opravy obkladov malých poškodených plôch, oškrabanie starých malieb stropov, stien, ich následná penetrácia a vymaľovanie stien. Rekonštrukcia bola financovaná z rozpočtu mesta, v júli prebehlo verejné obstarávanie na výber dodávateľa stavebných prác. S dodávateľom stavby bola uzatvorená zmluva 31. 7. 2015 s termínom ukončenia prác 6. 9. 2015. Všetky stavebné práce boli ukončené 1. 9. 2015, dokončovacie práce súvisiace s rozmiestnením, oživením všetkých varných zariadení a upratovaním priestorov školskej jedálne si vyžiadali ešte týždeň práce. V zrekonštruovanej kuchyni navarili kuchári deťom a učiteľom prvý obed 8. septembra. (mg)

Foto: Milan GREGUŠ

Zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Stupave sa koná 22. októbra 2015 vo veľkej sále Kultúrneho domu o 9.00 hod.

**Sledujte online zasadnutie na
www.zastupitelstvo.sk**

**MESTSKÁ POLÍCIA V STUPAVE
– VOLAJTE 159**

Od 30. 4. 2015 môžu obyvatelia mesta Stupava využiť pri volaní na mestskú políciu skrátené číslo 159. V platnosti zostáva aj staré číslo 02/659 34 100, prípadne 0905 621 454.

(pokračovanie zo str. 1)

Pod súčasný nepriaznivý stav spoločnosti sa podpísala kombinácia zlého riadenia, finančnej nestability a zanedbania obnovy technického vybavenia. Odhadované náklady na stabilizáciu podniku vo všetkých smeroch predstavujú sumu na úrovni 1,041 milióna eur. Sú to finančné prostriedky, ktoré vysoko prevyšujú nielen možnosti rozpočtu spoločnosti, ale aj mesta Stupava. Zlé riadenie v predchádzajúcom období malo za dôsledok postupný úpadok a deštrukciu spoločnosti. Reálne hrozil v blízkom čase zánik spoločnosti Technické služby Stupava, s. r. o., a tým aj ohrozenie fungovania verejnoprospešných služieb v meste.

Okrem zlého technického stavu je spoločnosť zaťažovaná viacerými pokutami z Inšpekcie životného prostredia či z Úradu pre verejné obstarávanie. Tieto pokuty sú dedičstvom predchádzajúceho vedenia za zlé postupy a riadenie podniku. Pokuty dosiahli v súčasnosti celkovú výšku 90 000 eur. Technické služby nie sú schopné mestu splácať ani svoje dlžné záväzky za nájomné, ktoré predstavujú doteraz sumu takmer 185 000 eur. Túto sumu tvorí časť nesplateného nájomného za rok 2013 vo výške 50 000 eur a nájomné za rok 2014 v hodnote 85 070 eur. A nájomné za rok 2015 vo výške 49 624 eur. V súčasnej situácii nie je spoločnosť, samozrejme, schopná uhradiť ani nájomné za rok 2015. K zhoršeniu situácie ďalej prispieva aj povinnosť rekultivácie skládky v objeme niekoľkých miliónov eur bez dostatočného finančného krytia, navyše so záťažou súdneho konania vo veci vlastníctva pozemkov pod skládkou.

Ozdravný režim

Všetky tieto okolnosti si vyžadovali okamžitý krízový manažment, a preto sme od mája začali postupne riadený proces ozdravného režimu. V rámci zlepšenia finančnej disciplíny si tento krok v úvode vyžadoval jedno z najcitlivejších opatrení – siahnuť na variabilnú zložku mzdy každého zamestnanca. Išlo približne o čiastku 20 % zo mzdy. Toto opatrenie vyvolalo oprávnenú nespokojnosť výkonných pracovníkov, ktorí celoročne za nízke platy zodpovedne vykonávajú potrebné práce pre naše mesto. Toto opatrenie nemohlo výraznejšie zlepšiť krízovú finančnú situáciu v spoločnosti, išlo len o preklenovacie obdobie do realizácie optimálneho riešenia.

Návrh reštrukturalizácie

Výsledkom našej niekoľkomesačnej práce, ktorá sa zaoberala analytickou, finančnou a majetkovoprávnou stratégiou, je projekt reštrukturalizácie spoločnosti. Tento materiál bol začiatkom septembra predstavený poslancom MsZ na pracovnej porade, následne k nemu zaujala stanovisko dozorná rada Technických služieb a mestská

rada. Ako spracovatelia projektu sme sa uchádzali o jeho podporu 17. septembra tohto roku na zasadnutí mestského zastupiteľstva. Poslanci náš návrh reštrukturalizácie schválili v pomere 15:1. Za tento návrh sa hlasovania zdržala pani poslankyňa Ing. Denisa Klačmanová.

Technické služby Stupava, s. r. o.

Hlavný príjem spoločnosti bol doteraz tvorený z tržieb spojených s prevádzkou skládky komunálneho odpadu. Po uzatvorení skládky v roku 2009 táto forma príjmu zanikla. Ekonomická prevádzka spoločnosti zostala nezmenená, neodrážala fakt výrazného zníženia príjmovej časti z komerčnej činnosti. Rovnako aj vzťahy spoločnosti voči mestu Stupava ostali bez zmien, táto skutočnosť prinášala mestu finančnú záťaž v podobe daňovej povinnosti. Zjednodušene môžeme povedať, že TSS je spoločnosť založená mestom Stupava, pre ktoré vykonáva takmer všetky služby verejno-prospešného charakteru. Tieto objednané služby musí mesto Stupava platiť so sadzbou 20 % DPH, hoci existuje možnosť, aby mu táto povinnosť zanikla.

Preto sme navrhli zriadiť samostatnú entitu – príspevkovú organizáciu s názvom Verejno-prospešné služby Stupava, ktorej cieľom je poskytovať uvedené služby obyvateľom mesta Stupava. Zmenou právnej formy a zamerania vieme z novej spoločnosti vyňať komerčné aktivity a vyhnúť sa povinnosti platenia dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov právnických osôb. Týmto krokom očakávame výraznú úsporu finančných prostriedkov, ktoré dokážeme využiť na ďalšie potrebné aktivity spojené so stabilizáciou nepriaznivej situácie v spoločnosti. Zámerom reštrukturalizácie spoločnosti Technické služby je rozdelenie činností na tri samostatné subjekty, z toho budú dva nové (pôvodné Technické služby Stupava, Verejnoprošpešné služby, Vodárne a kanalizácie Stupava). Zámerom je, aby súčasná spoločnosť Technické služby Stupava na seba viazala len činnosť spojenú so skládkou, jej monitorovaním a rekultiváciou. Strategickým rozhodnutím v rámci Technických služieb Stupava je obnova pohrebníctva a poskytovania pohrebných služieb.

Verejnoprošpešné služby Stupava, p. o.

Základným predpokladom obchodnej spoločnosti je dosahovanie zisku. Spoločnosť TSS, s. r. o., v súčasnosti vykonáva najmä verejnoprošpešné služby pre mesto Stupava, teda činnosti, ktoré nemajú komerčný charakter a neumožňujú dosahovanie zisku. Preto súčasná právna forma spoločnosti je nevhodujúca a zbytočne zaťažuje rozpočet mesta platením 20 % dane z pridanej hodnoty. Reštrukturalizácia počíta so zmenou spoločnosti na príspevkovú organizáciu, ktorá bude vykonávať len verejnoprošpešné služby, akými sú

napríklad vývoz komunálneho odpadu, údržba zelene, zimná údržba ciest, verejné osvetlenie a podobne. Pre občanov bude vykonávať aj drobné podnikateľské aktivity.

Vodárne a kanalizácia Stupava, s. r. o.

Mesto Stupava v roku 2011 ukončilo projekt odkanalizovania mesta z prostriedkov Európskej únie a sme povinní vykonávať monitorovanie a kontrolu zrealizovaného projektu. Cieľom je oddeliť a zefektívniť tieto povinné činnosti a previesť ich na samostatnú spoločnosť Vodárne a kanalizácia Stupava, s. r. o.

Do tejto novej spoločnosti budú odvádzané aj poplatky za stočné, ktoré na základe kalkulačného vzorca vypočítava a schvaľuje Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Do ceny na roky 2015/2016 však nebol započítaný oprávnený náklad na likvidáciu kalu z čistiarny odpadových vôd, vznikajúci z dôvodu likvidácie kalu vyvázaním na skládku komunálneho odpadu.

Po úplnom uzavretí skládky v októbri 2014 vznikol z tohto dôvodu TSS nový vyvolaný ročný náklad vo výške 85 000 eur na likvidáciu kalu. Pri vzniku nového subjektu Vodárne a kanalizácie Stupava, s. r. o., môže táto spoločnosť ako nová entita požiadať o schválenie novej ceny stočného, do ktorej premietne všetky oprávnené náklady. Momentálne je túto čiastku povinné hradiť mesto Stupava zo svojho rozpočtu. Predmetom podnikania novovzniknutej obchodnej spoločnosti Vodárne a kanalizácie Stupava bude prevádzka čistiarny odpadových vôd a prevádzka verejnej kanalizácie.

Záver

Reštrukturalizácia spoločnosti TSS je strategickým rozhodnutím, ktoré si vyžaduje vznik nových spoločností a ich efektívne riadenie. Ide o náročný proces, v ktorom sa nedá očakávať okamžité zlepšenie situácie. Existuje však reálny predpoklad, že pri správnom riadení a nastavení financovania môžeme postupným procesom očakávať stabilizáciu zamestnancov a obnovu strojovotechnického vybavenia. Navrhovanými opatreniami očakávame ročný finančnú úsporu v odhadovanej výške 100 000 eur. Ďalej do cieľenie prepočtu stočného zo strany ÚRSO, ktoré bude zodpovedať reálnym nákladom, poskytovanie verejnoprošpešných služieb bez daňového zaťaženia, sprehľadnenie tokov financií, zlepšenie celového výkonu spoločnosti. Všetky služby, na ktoré boli občania zvyknutí, budú i naďalej plnohodnotne poskytované, rovnako budeme informovať verejnosť o ďalšom vývine situácie. Mojou snahou je poskytovať občanom mesta kvalitné služby a dokázať, že hospodáriť so spoločným majetkom sa dá aj efektívne. ■

Roman MAROŠ
primátor mesta

Zasadnutie mestského zastupiteľstva

Riadne 7. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Stupave sa konalo 17. septembra 2015 v Kultúrnom dome v Stupave. Zasadnutie malo dlhý priebeh, začalo sa o 9.00 hod., ukončené bolo po desiatich hodinách, o 19.20 hod.

Zastupiteľstvo bolo uznášaniaschopné, zúčastnilo sa na ňom všetkých 16 poslancov. V priebehu zasadania na dlhší čas opustil rokovaciu sálu poslanec Ing. Marek Lacka, v poslednej tretine odišiel poslanec Ing. Martin Smeja, PhD. Celý priebeh rokovania bol verejne prístupný v priamom prenose na stránke www.zastupitelstvo.sk.

Z prijatých uznesení vyberáme:

- MsZ v Stupave zriaďuje príspevkovú organizáciu Verejnoprospešné služby Stupava, p. o., s účinnosťou k 31. 10. 2015 a schválilo jej zriaďovaciu listinu.
- MsZ v Stupave schválilo zvýšenie základného imania obchodnej spoločnosti Technické služby, s. r. o., o vklad vo výške 135 070 eur, ktorý je tvorený pohľadávkami z nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi spoločnosťou Technické služby Stupava, s. r. o., ako nájomcom a mestom Stupava.
- MsZ v Stupave zriadilo obchodnú spoločnosť so 100 % majetkovou účasťou mesta Stupava s názvom Vodárne a kanalizácie Stupava, s. r. o, so sídlom Dlhá 11, 90 31 Stupava. Výška základného imania je 5 000 eur v peňažnej forme.
- MsZ v Stupave schválilo neupotrebitelnosť a predaj hnuteľného majetku vo vlastníctve obchod-

nej spoločnosti Technické služby Stupava, s. r. o. – „vysprávkovej súpravy Turbo Uni“ a „vozidla Škoda Liaz – sypač“.

- MsZ v Stupave schválilo viaceré zmeny rozpočtu mesta Stupava, podrobnejšie údaje sú uvedené vo zverejnených uzneseniach na internetovej stránke mesta Stupava.
- MsZ v Stupave schválilo zásady upravujúce preberanie technickej infraštruktúry a majetku na súkromných uliciach do vlastníctva mesta.
- MsZ v Stupave odporučilo primátorovi mesta Stupava podať žiadosť na Audiovizuálny fond o dotáciu na nákup technológií a vybavenia kina do maximálnej výšky dotácie 200-tisíc eur, podľa podmienok Audiovizuálneho fondu. MsZ v Stupave zriadilo komisiu na riešenie problematiky podania žiadosti na Audiovizuálny fond v zložení: Mgr. S. Prokeš, Ing. M. Lacka, Mgr. P. Novisedlák, Ing. E. Bugala, Ing. M. Smeja, PhD.
- MsZ v Stupave schválilo partnerské Memorandum o spolupráci medzi mestom Stupava a mestom Kuřim.
- MsZ v Stupave vymenovalo za riaditeľku Mestského kultúrneho a informačného centra Martinu Mitickú.
- MsZ v Stupave schválilo v zmysle ust. § 11 ods. 4 písm. g) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších pred-

pisov, Všeobecne záväzné nariadenie mesta Stupava č. 1/ 2015 O podmienkach uskutočňovania územnej samosprávy v meste Stupava prostredníctvom zhromaždenia obyvateľov mesta.

- MsZ v Stupave schválilo zásady zverejňovania informácií o činnosti orgánov mesta Stupava.
- MsZ v Stupave vyhovel protestu prokurátora a zároveň uložilo prednostke úradu pripraviť nové VZN o miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady na území mesta Stupava.
- MsZ v Stupave uložilo prednostke úradu vypracovať štúdiu využitia mestských pozemkov v oblasti Kremenica, definované ako biokoridor, vo väzbe na terajšiu a budúcu zástavbu územia pri spolupôsobení vznikajúcich zrážkových vôd.

Dokumenty a materiály k zasadnutiu mestského zastupiteľstva, ako aj zápisnice a uznesenia, sú zverejnené na internetovej stránke mesta Stupava v sekcii samospráva/ dôležité informácie a v sekcii zápisnice, VZN, smernice. Videozáznam zo zasadnutia zastupiteľstva je archivovaný na internetovej stránke www.zastupitelstvo.sk, dostupný je aj zo stránky mesta Stupava v sekcii zápisnice, VZN, smernice.

Milan GREGUŠ
foto: autor

KRÁTKE SPRÁVY

GRATULUJEME K STOROČNICI

Nevšedné storočné životné jubileum pred niekoľkými dňami oslávil pán Gejza Schieber. Narodil sa 14. septembra 1915 v Ilji, dedinke neďaleko Banskej Štiavnice. Odtiaľ ho osud v dospelosti zaviaľ do Stupavy, kde po druhej svetovej vojne pracoval ako plánovač a technik v podniku Štátne lesy – Lesný závod Stupava.

Foto: Milan GREGUŠ

Vždy mal rád prírodu a prechádzok sa nevzdal ani vo vyššom veku. Vďaka výbornej kondícii pre neho nebolo problémom zdolávať okolité kopce a ešte pred piatimi rokmi vyšiel na hrad Pajštún. Pri príležitosti stých narodenín pánovi Gejzovi Schieberovi zagrataloval aj primátor Stupavy Roman Maroš. Posedeli a porozprávali sa v príjemnej domácej atmosfére a pri občerstvení, ktoré pripravila dcéra oslávenca. Na záver čiperný starý pán poprial primátorovi veľa zdraru a úspechov vo funkcii.

Daša ČEJKOVÁ

KLUB POHODA MÁ NOVÉ PRIESTORY

Stupavský senior klub Pohoda 3. septembra slávnostne otvoril svoje nové priestory v kultúrnom dome. Spoločné stretnutie členov klubu malo v tento deň slávnostnejší ráz, okrem tridsiatky seniorov sa na ňom zúčastnili aj pozvaní hostia, primátor mesta Stupava Roman Maroš a prednostka Zuzana Lovíšková. Nechýbalo príjemné pohostenie, peknými pesničkami všetkých potešila speváčka skupina Stupavjan. Presťahovaním sídla klubu získali stupavskí seniori väčší a svetlejší priestor pre svoju záujmovú činnosť. Klub Pohoda sa nachádza na prvom poschodí kultúrneho domu, vchod z Kúpeľnej ulice.

POUŽITE OZNAČENÝ ZVONČEK, OTVÁRACIE HODINY:

Pondelok – štvrtok: 11.00 – 17.00 hod.

Piatok: zatvorené

Obedňajšia prestávka: 12.30 – 13.30 hod.

Milan GREGUŠ, foto: autor

VYCHYTAJME PROBLÉMY NÁŠHO MESTA

MESTO
STUPAVA

Nová aplikácia, ktorá rieši Vaše podnety

www.odkazprestarostu.sk

(pokračovanie zo str. 1)

Tento kataster obsahoval už výpočet všetkých poddanských usadlostí, pričom pozemky sa evidovali podľa hlavných kultúr a podľa výnosnosti jednotlivých majetkov. Po krátkom čase však vošiel do platnosti Druhý tereziánsky kataster, založený v roku 1757, v ktorom už podliehala súpisu všetka pôda vrátane panskej a kde boli evidované aj ostatné poplatky (napríklad živnostníkov). Pri oboch tereziánskych katastroch výmera pôdy vychádzala iba z hlásení držiteľov. Už zo samotného názvu vyplýva, že išlo o reformy, ktoré zaviedla Mária Terézia. Ešte počas jej života sa vytvoril Jozefský kataster v rokoch 1758 až 1789, kde sa presadilo zdaňovanie rustikálnej, tzv. poddanskej pôdy. Jeho veľkou prednosťou bolo, že na rozdiel od predchádzajúcich katastrov sa preverovali hlásené údaje o výmere pozemku

ktoré dovtedy užívali urbárnici (poddani), prešli do ich súkromného vlastníctva bezplatne a stali sa z nich sedliaci. Pod vplyvom nových spoločenských pomerov vznikla nutnosť evidovať nielen užívacie vzťahy na daňové účely, ale aj vlastnícke práva k nehnuteľnostiam a iné vecné práva v pozemkovej knihe. Následne došlo dňa 29. 11. 1852 na dnešnom území Slovenska k založeniu pozemkovoknižných protokolov (tzv. starej pozemkovej knihy). Po zrušení urbárskych záväzkov v roku 1848 patrili do vlastníctva bývalých urbárníkov pasienky, lesy a vodné plochy. Zákon umožňoval, aby každý bývalý poddaný mohol žiadať, aby mu bola oddelená časť spoločného pasienka podľa toho, koľko mu náležalo. Podľa nariadenia z roku 1881 sa spoločné pasienky už zapisovali do pozemkovej knihy tak ako každá iná nehnuteľnosť. Podiely sa prepočítavali k spoločnému

pozemkového majetku dochádzalo u osôb, ktoré vlastnili viac ako 150 ha poľnohospodárskej pôdy a viac ako 250 ha všetkej pôdy. Zákon umožňoval výnimočne v rámci výnimky ponechať jednej osobe až 500 ha pôdy. Pri tejto reforme sám vlastník stanovoval, ktoré pozemky si chce ponechať a ktoré sa majú rozdeliť prídelcom. Toto bol prípad aj vtedajšieho vlastníka veľkostatku v Stupave grófa Ľudovíta Károlyiho, ktorý v 30. a 40. rokoch minulého storočia odpredal časti svojho panstva aj Spolku bývalých urbarialistov v Stupave. Týmto sa navýšil majetok nášho spoločenstva.

Spolok urbarialistov v Stupave

Podľa údajov pozemkového katastra z roku 1896 bolo na urbarialistov v Stupave vedených spolu 191 parciel, z ktorých väčšinu tvorili poľné

evidovaných 40 parciel a v rokoch 1935 a 1940 bolo do vlastníctva urbára zapísaných ďalších 55 parciel. Prevažne išlo o spomínané pozemky, kupované od grófa Ľudovíta Károlyiho, ktorý sa zbavoval majetku pred 2. svetovou vojnou. V tejto súvislosti Spolok bývalých urbarialistov v Stupave dňa 29. októbra 1946 požiadal Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, Sekcia B v Bratislave o pridelenie lesa z konfiškovaného veľkostatku bývalého vlastníka grófa Ľudovíta Károlyiho.

Obdobie znárodňovania

Podľa záznamu z roku 1949 musel Spolok bývalých urbarialistov v Stupave odovzdať časť svojho spoločného majetku, a to pasienky, štátu za účelom vytvorenia jednotného roľníckeho družstva. Prechodom vlastníctva k spoločným nehnuteľnostiam na jednotné roľnícke družstvo zanikli urbáre, komposesoráty a podobné právne útvary, na ktoré sa vzťahoval zák. čl. X/1913. Okresný súd zapísal vlastníctvo a iné práva k spoločným nehnuteľnostiam do Pozemkovej knihy na jednotné roľnícke družstvo, na základe jeho návrhu bez tiarch. Neskôr to prešlo pod Slovenský pozemkový fond. Podobným spôsobom vyšlo v roku 1958 nariadenie/opatrenie štátu ako rozhodnutie o odovzdaní majetku do držby a úžitku Krajskej správe lesa v Bratislave. Podľa tohto zákona sa síce zrušili útvary bývalých urbárov, komposesorátov a podobných spoločenstiev, ktoré spoločne užívali lesy, príp. útvary, ktoré získali lesy v pozemkových reformách, ale členovia

Novodobé dejiny

Až v januári 1992 sa opäť po takmer 40 rokoch zišla skupina občanov, bývalých spoluvlastníkov a ich nástupcov Spolku bývalých urbarialistov v Stupave, aby opäť obnovila toto spoločenstvo a mohla tak žiadať svoje skonfiškované majetky späť.

Dňa 28. 1. 1992 bola spoločnosť zaevidovaná ako občianske združenie pod názvom Urbárska spoločnosť v Stupave a až do decembra 2013 išlo o spoločnosť bez právnej subjektivity. Podľa zoznamu oprávnených osôb bol celý urbársky pasienkový majetok pôvodného Spolku bývalých urbarialistov v Stupave vydaný oprávneným osobám – podielnikom pozemkového spoločenstva, a to Urbárskej spoločnosti Stupava v rámci reštitučných konaní v rokoch 1997 a 1998. Dohodou o odovzdaní majetku zo dňa 17. 5. 1993 odovzdali Západoslovenské lesy, š. p., Bratislava Urbárskej spoločnosti Stupava lesné pozemky, ktoré sú vo vlastníctve spoločnosti, ale niektoré lesné pozemky s tzv. sporným vlastníctvom vydané neboli.

Vzhľadom na to, že založenie spoločnosti v roku 1992 malo charakter občianskeho združenia, svojou formou nemohlo v plnom rozsahu vykonávať činnosti súvisiace so spôsobom nakladania so spoločnou nehnuteľnosťou. Preto účastníci valného zhromaždenia v októbri 2013 odhlasovali založenie novej formy spoločenstva so zápisom do registra od 7. 1. 2014, a to Urbárskeho pozemkového spoločenstva Stupava s právnou subjektivitou, evidované podľa zákona č. 97/2013 Z. z.

Vedenie nového Urbárskeho pozemkového spoločenstva Stupava sa rozhodlo, že bude potrebné nastaviť správne fungovanie spoločenstva z hľadiska legislatívnych procesov a dodržania zákonnosti, preto ešte v roku 2013 prebehol v našom spoločenstve vnútorný ekonomický audit, v roku 2014 pozemkový a lesný audit a nakoniec v tomto roku 2015 aj právny audit za účelom zistenia zákonnosti a povinnosti pri správe cudzieho majetku. ■

Peter BALOG

predseda UPS Stupava

Foto: archív redakcie

zvláštnymi meračskými komisiami. Pri zostavovaní Jozefského katastra sa vytvoril pojem katastrálne územie. To sa však nepáčilo šľachte, ktorá reformy zahrnuté v Jozefskom katastri neprijala. Po úmrtí Márie Terézie sa v roku 1792 vytvoril Tereziánsko-jozefský kataster. Niektoré nariadenia vydané Máriou Teréziou platili až do roku 1964.

Stabilný kataster

V roku 1818 došlo k vypracovaniu stabilného katastra. Bol to už súpis skutočne všetkej pôdy, kde mapovanie trvalo od roku 1821 do roku 1864 a tento kataster bol vytvorený za odbornej účasti geometrov a zainteresovaných úradov. Na označovanie pozemkov sa začali používať čísla parciel, zaviedli sa katastrálne mapy, bola vyhotovená základná katastrálna triangulácia pre Rakúsko-Uhorsko, začalo sa používať číslovanie máp, kde sa používali jednotky výmeru v siahach a jutrách. Vyššie uvedené katastrálne operáty slúžili výhradne na vyberanie daní z pozemkov, odvádzanie kontingentov ako základného výrobného prostriedku.

Až nadobudnutím účinnosti „Zákonného článku IX/1848“ zo dňa 11. 4. 1848 dochádza k zrušeniu urbárskych pomerov. Pozemky,

pasienku, ale suma vlastníckych podielov sa rovnala jednej celej.

Vznik ČSR

Neskoršie zákony delbu spoločných pasienkov a lesov podstatne obmedzovali alebo nepripúšťali. Podľa zákona o nedeliteľných pasienkových spoločenstvách z roku 1913 boli podieloví spoluvlastníci spoločných pasienkov bývalých urbárníkov povinní do jedného roka od účinnosti tohto zákona organizovať sa v spoločenstve. Ak podiely spoluvlastníkov neboli individuálne vyznačené v pozemkovej knihe, vlastníctvo spoločného pasienka prešlo vytvorením spoločenstva na spoločenstvo. Jednotlivým členom spoločenstva prináležalo len spoločné užívanie pasienka a lesa. V takomto prípade vlastníctvo spoločného pasienka a lesa bolo v pozemkovej knihe zapísané napr. ako Spoločenstvo bývalých urbárníkov v obci. Takto vznikol aj názov stupavských urbárníkov – Spolok bývalých urbarialistov v Stupave.

Po vzniku ČSR v roku 1918 bol prijatý zákon č. 215/ 1919 Zb. o zabraní veľkého pozemkového majetku – tzv. „záborový zákon“. Pre túto činnosť sa v ČSR zriadil pozemkový úrad. K záberu veľkého

cesty a potoky. Časť z nich je doteraz vo vlastníctve UPS Stupava v lokalite Pažiť. V roku 1919 bolo evidovaných 263 bývalých urbárníkov, ktorých súčet podielov v osminách v kat. jutre bol 1 897. Na valnom zhromaždení konanom dňa 6. marca 1938 sa zúčastnilo 160 bývalých urbárníkov, ktorých súčet podielov bol 1 424. V roku 1931 prebehol v Stupave nový katastrálny mapovanie, podľa ktorého bolo na urbári

takýchto zrušených spoločenstiev naďalej zostali spoluvlastníkmi v pomere podľa svojich podielov. Dňa 6. 6. 1958 sa uskutočnilo na MNV v Stupave stretnutie, kde Spolok bývalých urbarialistov v Stupave musel odovzdať lesy do užívania štátu. Z tohto vyplýva, že v období rokov 1948 – 1989 pozemkové spoločenstvá takpovediac nefungovali, ale napriek tomu spoluvlastníci ostali vlastníckmi.

POZÝVAME VÁS

Valné zhromaždenie Urbárskeho pozemkového spoločenstva Stupava sa bude konať 6. 11. 2015 o 17.00 hod. v kultúrnom dome na Agátovej ulici. Nakoľko ide o spoločný majetok, veríme, že vám nie je ľahostajný a nájdete si čas a prídete. Prosíme vás o účasť v čo najväčšom počte, aby schôdza bola uznášaniaschopná.

Kanalizácia nie je odpadkový kôš!

V roku 2011 bol v našom meste ukončený projekt Dostavba kanalizačnej siete a intenzifikácia čistiarnie odpadových vôd. Dobudovanie kanalizačnej siete vyriešilo takmer úplné odkanalizovanie Stupavy splaškovou kanalizáciou, v súčasnosti je do nej pripojených 94 % producentov odpadových vôd.

Vlhčené vreckovky ničia čerpadlá

Nie všetci dbajú na zákonnú povinnosť, že do kanalizácie je prípustné vypúšťať len splaškové vody zo sociálnych zariadení a kuchynských drezov. V kanalizačných potrubiach sa objavujú nevhodné hygienické produkty, akými sú napríklad hygienické tampóny, vložky, vlhčené vreckovky, kuchynský, ba aj komunálny odpad. Veľkým problémom sa stávajú najmä vlhčené vreckovky, ktoré vďaka svojej pevnej štruktúre vlákien upchávajú a poškodzujú čerpadlá. Najkritickejšia situácia je v prečerpávacích staniách na Kalinčiakovej a Bitúnkovej ulici, ktoré prečerpávajú splaškové vody zo severnej a južnej časti mesta. Nevhodné hygienické predmety a odpad zanášajú aj miešadlá na čističke odpadových vôd.

Kuchynským odpadom krmíte potkany

Veľkým problémom je aj splaškovanie kuchynského odpadu – jedlých olejov, zvyškov ovocia, zeleniny a jedál do kanalizácie. Tieto produkty sa vďaka svojej konzistencii a masnote zachytávajú na stenách kanalizačného potrubia

a znižujú jeho prietok. Navyše sú aj lákavou potravou pre potkany, ktoré za ňou prenikajú do kanalizačných šacht a potrubí. Prítomnosť potkanov v kanalizácii a blízkom okolí je terčom sťažností obyvateľov

mesta. Zvyšky jedál a kuchynského odpadu patria do komunálneho odpadu, použité jedlé rastlinné oleje (slnečnicový, repkový, lanový a pod.) môžete odovzdať v zbernom dvore na Mierovej ulici. Zberné termíny na tento druh odpadu sú uvedené v kalendári zberu triedeného odpadu, spadajú do kategórie nebezpečný odpad. Mesto Stupava plánuje zriadiť zber použitých jedlých olejov v zbernom dvore počas celého roka. Celoročne môžete zatiaľ odovzdávať použité jedlé oleje na čerpacích staniách pohonných hmôt Slovnaft, a. s. Vhodné obaly sú bežné PET fľaše, zozbieraný olej bude následne odborne spracovaný a ekologicky zhodnotený na ďalšie použitie ako biozložka pri výrobe pohonných hmôt.

Bud'te zodpovední

Neplánované čistenie čerpadiel, deratizácie a čistenie kanalizačnej siete zbytočne zatažujú rozpočet mesta. Správajte sa k svojmu okoliu zodpovedne a neohrozujte svojím konaním životné prostredie. Zvýšené náklady na čistenie, prevádzku kanalizačnej siete a čistiarnie odpadových vôd sa odrazia vo výške stočného.

Milan GREGUŠ

Foto: Technické služby Stupava

KRÁTKE SPRÁVY

PRÁZDNINY V MESTSKEJ KNIŽNICI

Aj napriek tohtoročnému horúcemu letu navštívili Mestskú knižnicu Ruda Morica počas júla a augusta stáli i noví čitatelia, aby si vypožičali niečo na čítanie. Naša knižnica má 26-tisíc kníh, je z čoho vyberať. Návštevníci knižnice si mohli pozrieť aj veľkú výstavku kníh Krásky Slovenska, Hrady a zámky na Slovensku a Učíme sa cudzie jazyky. Knižnicu navštívilo počas júla a augusta 186 dospelých a 130 detí. Nových čitateľov sa zapísalo 26, z toho bolo 7 dospelých, 2 dôchodcovia, 16 detí a 1 študent. Dospeli si požičali 115 zväzkov náučnej literatúry, 952 zväzkov beletrie a 12 časopisov. Deti si požičali 45 zväzkov náučnej literatúry, 368 zväzkov beletrie a 15 časopisov. Spolu si vypožičali 1 507 zväzkov.

Zapísaní čitatelia od začiatku roka 2015

- dospelí – 171
- dôchodcovia – 60
- študenti – 45
- žiaci 8. a 9. roč. – 11
- deti – 394
- spolu 681 čitateľov

Zlatica OBADALOVÁ, Beata TOMKOVIČOVÁ
Mestská knižnica Ruda Morica

POZVÁNKA NA ODBER KRVI

Miestna skupina Červeného kríža I. a II. pozýva všetkých stupavských darcov na odber krvi, ktorý sa bude konať 6. októbra 2015 v Kultúrnom dome na prvom poschodí, vchod z Kúpeľnej ulice. Odber krvi vykoná mobilná odberová jednotka z Nemocnice Ružinov v čase od 7.30 do 11.00 hod. Je potrebné priniesť si so sebou občiansky preukaz a preukaz zdravotného poistenia. Na odber krvi nemusíte prísť nalačno, dôležité je byť dostatočne hydratovaný a pred odberom vypiť aspoň pol litra tekutín.

Čo môžete zjesť a vypiť pred odberom?

- Môžete vypiť vodu, nesladenú kávu a čaj.
- Zjesť jeden suchý rohlík.
- Večer pred odberom a tiež tesne pred odberom nejedzte tučné jedlá, napríklad syry, maslo, smotanu, údeniny, mäsové výrobky a jedlá. Vhodné je jesť ľahké sacharidové jedlá, napríklad ovocie, zeleninu, sucháre, netukové pečivo, džem, prípadne med.
- Pred odberom krvi minimálne 6 hodín nefajčíte, minimálne 14 hodín nepite alkohol a 24 hodín pred odberom sa nevystavujte príliš veľkej psychickej a telesnej námahe, vynechajte tréningy a návštevu posilňovne.

Nebojte sa

Samotný odber krvi trvá asi 5 – 15 minút, radi privítame aj nových záujemcov o dobrovoľné darcovstvo krvi.

Oľga FILÍPKOVÁ,
predsedkyňa MS ČK I.

Foto: Milan GREGUŠ

HASIČSKÁ TATRA PREJDE KOMPLEXNOU OBNOVOU

Ministerstvo vnútra SR spustilo celoslovenský projekt na rozmiestnenie sil a prostriedkov k zvýšeniu odolnosti Slovenska voči živelným katastrofám. Jeho súčasťou je aj technické zhodnotenie hasičských vozidiel. Podporu v tomto projekte dostal aj stupavský Zbor dobrovoľných hasičov, v posledný augustový deň odovzdali na kompletnú renováciu hasičské cisternové vozidlo CAS 32 T815 s kapacitou 11 kubíkov. Dôkladná renovácia sa bude týkať všetkých častí vozidla, odovzdanie opraveného auta je plánované koncom novembra. Renovácia predĺži životnosť vozidla, ktoré bude aj naďalej slúžiť na plnenie potrieb mesta Stupava a HaZZ.

(mg)

KRÁTKE SPRÁVY

V stredu 7. októbra sa bude konať ďalšie stretnutie s primátorom mesta Stupava. Zúčastní sa môžu prísť medzi 17.00 – 18.00 hod. do zasedačky na prízemí Mestského úradu v Stupave. Netreba sa objednávať vopred, prijímať sa bude podľa poradia príchodu. Cieľom stretnutia je vzájomne sa porozprávať o problémoch občanov a nájsť možnosti ich riešenia.

STRÁNKOVÉ HODINY NA MESTSKOM ÚRADE V STUPAVE

Od 1. mája 2015

Pondelok 7.00 hod. – 16.30 hod.

Streda 8.00 hod. – 17.30 hod.

Piatok 7.00 hod. – 12.00 hod.

ODDELENIE ÚZEMNÉHO KONANIA A STAVEBNÉHO PORIADKU

Pondelok 7.00 hod. – 16.30 hod.

Streda 8.00 hod. – 17.30 hod.

Mestský úrad v Stupave je otvorený pre stránky
aj počas obedňajšej prestávky.

**Vandalizmus zbytočne oberá mesto Stupava
o finančné prostriedky a poškodzuje našu
dobrú vizitku. Netolerujte ani vy takéto
správanie a v prípade potreby upozornite
Mestskú políciu v Stupave:**

159

02/ 65 934 100

0905 621 454

**VŽDY ČERSTVÉ INFORMÁCIE
O ŽIVOTE V NAŠOM MESTE**

Pridaj sa k nám
na sociálnej sieti facebook

www.facebook.com/stupava.sk
www.stupava.sk

Vyznáte sa?

Mnohí z nás autom, na bicykli alebo pešo brázdime cesty v Stupave, a pritom ani nevieme, že konkrétna komunikácia nie je mestská. V tomto článku by sme vám radi ozrejmili, ktoré komunikácie komu patria a na aké inštitúcie sa treba obrátiť, keď potrebujete informácie alebo niečo vybaviť.

Pozemné komunikácie tvoria v meste Stupava cesty I., II. a III. triedy, ďalej miestne a účelové komunikácie.

Cesty I. triedy

Hlavnú dopravnú os v meste tvorí cesta I/2, ktorú všetci dobre poznáme ako Hviezdoslavovu ul. – Hlavnú ul. – Malackú ul. Jej vlastníkom a správcom je Slovenská správa ciest, ktorá sídli na Miletičovej 19 v Bratislave. Použitie zvislého a vodorovného dopravného značenia na tejto ceste schvaľuje Krajský dopravný inšpektorát KR PZ sídliaci na Špitálskej 14 v Bratislave.

V prípade, že potrebujete vykonať činnosti spojené so zvláštnym užívaním pozemných komunikácií (rozkopávkové práce, zloženie materiálu, umiestnenie lešenia...) alebo chcete dať osadiť dopravné značenie či nahlásiť rôzne poruchy, prípadne sa pripojiť na existujúcu pozemnú komunikáciu, obráťte sa na vyššie spomenuté inštitúcie podľa jednotlivých kompetencií. Po predložení žiadosti bude v rámci platných predpisov následne riešená.

a účelové komunikácie. Prevažne sú vo vlastníctve a v správe mesta Stupava alebo ich vybudovali iné právnické a fyzické osoby a zostali v ich súkromnom vlastníctve. To, že komunikácia je súkromná, však neznamená, že použitie dopravného značenia a rôzne zásahy do komunikácií nepodliehajú schváleniu Okresným dopravným inšpektorátom v Malackách. Dopravné značenie a dopravné zariadenia na miestnych a účelových komunikáciách po prechádzajúcom schválení ODI určuje mesto Stupava, ktoré je príslušným cestným správnym orgánom. Správcom súkromnej komunikácie je majiteľ komunikácie alebo ním

Hlavnú ulicu spravuje Slovenská správa ciest

Dopravné značenie na ceste I/2 po prechádzajúcom schválení krajským dopravným inšpektorátom určuje Okresný úrad Bratislava, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Pri starej prachárni 14, 831 04 Bratislava.

Cesty II. a III. triedy

Cez Stupavu prechádzajú i úseky ciest II. a III. triedy:

- cesta II/505, ktorej úsek v Stupave tvorí Devínska cesta (od začiatku obce po Záhumenskú ul.), a pokračuje úsekom Záhumenskú ul. (od Devínskej cesty po Hviezdoslavovu ul. smer Hlavná ul.),
- cesta III/00239 – prejazdny úsek cesty tvorí Ul. Ferdiša Kostku,
- cesta III/00241 – cesta začína na križovatke s Hlavnou ul., tvorí Novú ulicu a pokračuje smer Borinka.

Spomenuté cesty vlastní Bratislavský samosprávny kraj. Správcom týchto ciest sú Regionálne cesty Bratislava so sídlom na Čučoriedkovej 6 v Bratislave.

Dopravné značenie schvaľuje Okresný dopravný inšpektorát OR

Novú ulicu spravujú Regionálne cesty Bratislava

PZ v Malackách, Zámocká ul. č. 5. Dopravné značenie na cestách II. a III. triedy určuje Okresný úrad Malacky, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií na Zámockej ul. v Malackách.

Ostatné pozemné komunikácie

Ostatné pozemné komunikácie na území mesta tvoria miestne

poverení správca. Pohyb po týchto komunikáciách však pre ostatných účastníkov cestnej premávky nie je obmedzený vzhľadom na skutočnosť, že mesto Stupava doteraz povoľovalo ako špeciálny stavebný úrad nové prístupové komunikácie ako verejné.

Ing. Martin ZELINKA
Referát majetku a dopravy
Foto: Milan GREGUŠ

IŠkoláci a priechod pre chodcov

Pracovný čas príslušníkov mestskej polície je v dennej zmene od 7.00 do 19.00 hod. a v nočnej zmene od 19.00 do 7.00 hod. druhého dňa. V každej zo zmien sú dvaja príslušníci MsP a jeden zamestnanec kamerového systému. Pri nástupe do služby je povinnosťou každého policajta prezliecť sa do uniformy, riadne prevziať zverené veci, pomôcky pre výkon služby a oboznámiť sa s udalosťami z predchádzajúcich služieb (vyhlásené pátrania po osobách a veciach, mimoriadne udalosti, prijaté oznámenia atď.). Na túto činnosť má policajt vyhradený čas 25 minút, pokiaľ nedôjde v uvedenom čase k neočakávanej mimoriadnej udalosti, kde je bezprostredne ohrozený život a zdravie osôb alebo majetok. V takom prípade sú hliadky povinné okamžite plniť úlohy na tomto úseku.

V ranných hodinách príslušníci mestskej polície zabezpečujú bezpečný prechod chodcov cez priechod pre chodcov v blízkosti frekventovanej križovatky Hlavná – Školská – Zdravotnícka v čase od 7.30 do 8.00 hod. Tieto časy neboli vybrané náhodne, ale po zvážení všetkých okolností, akými sú napríklad otváranie školskej budovy, začiatok školského vyučovania a nárast – zhustenie cestnej premávky. Zaisťovanie bezpečného

Foto: Milan GREGUŠ

prechodu chodcov cez priechod pre chodcov zo strany mestskej polície možno charakterizovať ako „preventívno-bezpečnostnú“ činnosť.

Táto činnosť nie je striktno stanovená v žiadnom zo zákonov platných v Slovenskej republike, preto ju policajti vykonávajú a budú

vykonávať v rámci prevencie. Čo sa týka oprávnení na zastavovanie vozidiel, pojednáva o tom ustanovenie § 63 Zákona č. 8/2009 Z. z. v znení neskorších noviel o cestnej premávke, kde sú vymedzené oprávnené osoby, ktoré môžu vozidlá v cestnej premávke zastavovať. Tieto osoby preberajú patričnú

zodpovednosť za vznik dopravných situácií, vyvolanej zastavovaním vozidiel a prípadné možné následky. Každá z osôb oprávnených zastavovať vozidlá by mala poznať všeobecne záväzný právny predpis vydaný ministerstvom vnútra, ktorý pojednáva o spôsobe zastavovania vozidiel. Mestská polícia

v Stupave má všetkých príslušníkov vyšskolených na toto oprávnenie, a to absolvovaním policajnej školy v Pezinku alebo Devínskej Novej Vsi, prípadne odborným kurzom v školiacom stredisku mestských polícií.

Milan VÁLEK

náčelník mestskej polície

eGov-Zastupiteľstvo

PORTÁL NA ZVEREJŇOVANIE ZASADNUTÍ ZASTUPITEĽSTVA, INFORMÁCIE O DOCHÁDZKE A HLASOVANIACH POSLANCOV

POSLANCI INFORMUJÚ

Na rokovaní mestského zastupiteľstva (MsZ) dňa 26. 3. 2015 poslanec Ing. Martin Smeja predložil návrh, aby na oficiálnej internetovej stránke mesta Stupava bolo vytvorené „web sídlo poslancov“, prostredníctvom ktorého budú môcť jednotliví poslanci informovať občanov o aktuálnom dianí a svojich aktivitách. Občania by prostredníctvom tohto webového sídla mali mať možnosť informovať poslancov o svojich požiadavkách, návrhoch a podobne. Za tento návrh hlasovali poslanci Bugala, Haulík, Hrica, Kalivoda, Klačmanová, Lacka, Lachkovič, Novisedlák, Polakovič a Smeja. Na rokovaní MsZ 17. 9. 2015, v rámci kontroly úloh, prednostka mestského úradu informovala poslancov, že na internetovej stránke mesta bolo zriadené požadované „web sídlo“, poslanci majú pripravený návod na používanie a prístupové oprávnenia. Je teraz len na poslancoch, kedy požadovanú aplikáciu začnú využívať. Občania mesta sa musia zaregistrovať a budú môcť s poslancami začať komunikovať. Aplikácia využíva štandardné riešenie, ktoré sa podľa slov primátora osvedčilo u iných samospráv a verí, že prispeje k vyššej transparentnosti vo vzťahu k občanom, podobne ako realizovaný priamy prenos z rokovaní MsZ. Na využívanie aplikácie stačí po prihlásení občana kliknúť na príslušný banner (zvýraznené farebné tlačidlo so zodpovedajúcim označením) na úvodnej internetovej stránke mesta. Nakoľko sa prostredníctvom občianskych podnetov snažím o zefektívnenie informovanosti občanov od roku 2008, súčasný stav vítam. Rád by som vyslovil presvedčenie, že veľakrát neplodné, minimum riešiacie diskusie na facebooku sa preniesú tam, kam bezprostredne patria, t. j. k poslancom (pokiaľ občan neuspje s riešením svojho problému na mestskom úrade). Poslancom držím palce, aby ich iniciatíva – objektívne a včas informovať svojich voličov a riešiť ich podnety – im dlho vydržala.

Ing. Stanislav VODA

1201510001

SPRÁVNA VOĽBA PRE VAŠU KARIÉRU

Predavač/ka – pokladník/čka

Bratislava – Eisnerova ul. – 20 hod./týž.

Váš profil:

- výučný list / stredoškolské vzdelanie,
- skúsenosť z obchodu vítaná, nie je podmienkou,
- príjemné a ústretové vystupovanie,
- schopnosť tímovej spolupráce,
- prozákaznícke myslenie,
- ochoť k fyzickej práci.

V rámci nášho dvojtýždenného tréningového programu Vás pripravíme na Vaše budúce úlohy metódou „Learning-by-doing“. Poskytneme Vám dôkladné zapracovanie, pri ktorom Vás individuálne povedie skúsený kolega.

Pracovná náplň:

- práca na pokladni,
- doplňovanie tovaru na predajnú plochu,
- práca na predajnej ploche,
- práca v sklade predajne.

Čo ponúkame:

- od začiatku zaujímavý plat,
- prepracovaný systém zapracovania,
- príjemnú atmosféru v motivovanom tíme,
- moderné pracovisko,
- stabilné zamestnanie v úspešnej, rýchlo sa rozvíjajúcej spoločnosti,
- sociálny program.

Viac informácií o našich pracovných pozíciách nájdete na www.lidl.sk > Kariéra

KARIÉRA V SPOLOČNOSTI LIDL SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Správna voľba

STUPAVSKÁ PARA

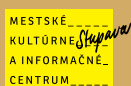
**POZÝVAME VEĽKÝCH
AJ MALÝCH NA PRETEKY
MODELOV PARNÍKOV
NA JAZIERKU
V KAŠTIELSKOM PARKU
A BITKU TANKOVÝCH
MODELOV.**

III. ROČNÍK PRETEKOV MODELOV PARNÍKOV 17. OKTÓBRA 2015

V KAŠTIELSKOM PARKU V STUPAVE

9.30 - 13.00 PRETEKY PARNÍKOV
13.30 PREZENTÁCIA ŽILINSKÉHO
PONORKOVÉHO A TANKOVÉHO KLUBU

INFO:SANO.CIMO @ GMAIL.COM

STUPAVČAN Stupavčanovi

Pod logom **STUPAVSKÉ SRDCE** Vás budeme aj na stránkach našich novín informovať o charitatívnych zbierkach a podujatiach, organizovaných na pomoc našim sociálne slabším občanom. Dozviete sa nielen o tom, aké dary a koľko sa ich vyzbieralo, ale aj o tom, aký je ďalší osud týchto vecí či finančných príspevkov. **Charitatívne zbierky** a podujatia sa organizujú pod záštitou Mestského úradu v Stupave a pod dohľadom pani Sone Tomekovej z Referátu sociálnych vecí, zdravotníctva a školstva. Ďakujeme všetkým Stupavčanom, ktorí majú srdce na pravom mieste.

CHARITATÍVNA DRAŽBA OBRAZU

Výtvarníčka Zuzana Medzay vytvorila počas podujatia Stupavské trhy enkaustickou technikou nanášania horúcich pigmentovaných voskov nevšedný a umelecky hodnotný obraz, ktorý pomenovala „Významné okamihy života“. Dielo venovala na charitatívne účely, záujemcovia si ho mohli zakúpiť vo verejnej dražbe. Charitatívnu zbierku zorganizoval stupavský ateliér Srdiečkovo, záštitu nad ňou prevzal primátor mesta Stupava Roman Maroš. Na mestskom úrade odovzdala 21. septembra Barbora Kočišová z ateliéru Srdiečkovo za prítomnosti primátora Romana Maroša symbolický šek na 611 eur Michalovi Petrovajovi, riaditeľovi Domova sociálnych služieb v Stupave. Peniaze budú využité pre potreby seniorov v tomto domove. Ďakujeme všetkým, ktorí podporili tento úspešný projekt.

ODŠTARTOVALI SME PRVÚ BURZU

Mesto Stupava spustilo charitatívny projekt Stupavské srdce, jeho cieľom je vzájomná solidárnosť a pomoc tým, ktorí ju potrebujú. Štedrí Stupavčania sa podelili o svoje oblečenie, obuv, hračky, detské knihy a domáce potreby. Darované veci zaplnili celú výstavnú miestnosť v kultúrnom dome, časť vecí sme museli umiestniť aj vo vedľajšej sále. Všetci mohli prísť v sobotu 5. septembra do kultúrneho

domu a zdarma si vybrať veci, ktoré potrebujú. Burzu navštívila asi stovka Stupavčanov, väčšinou mali záujem o oblečenie, viacerých potešili aj detské knihy, kuchynský riad a hračky pre deti. Individuálni záujemcovia o spomínané veci sa môžu obrátiť v pracovnom čase na pani Soňu Tomekovú, pracovníčku Referátu sociálnych vecí, zdravotníctva a školstva Mestského úradu v Stupave. Kontakt: 02/6020 0914, sona.tomekova@stupava.sk. Prvá skúška dopadla veľmi priaznivo, potešil nás veľký záujem darcov. Radi budeme túto prospešnú službu sprostredkovať aj naďalej.

Hlavná 40, Stupava
0903 743 881
www.koliesko.eu

Také časy boli

V sérii článkov, v ktorých spomíname na časy minulé, použijem staršie čísla časopisu Slovenka, a to z rokov 1954 a neskorších, ktoré zachytili problémy tej doby. Veľa z nich sa už dnes nevyskytuje, mnohé problémy však napriek uplynulým 60 rokom pretrvávajú.

Bolo to obdobie budovania ľudovo-demokratickej spoločnosti, 10 rokov po vojne, vzrástol sa priemysel, poľnohospodárstvo, školstvo, zdravotníctvo..., a tak okrem úspechov bolo i dosť nedostatkov. Časopis Slovenka v rubrike „Pohovorme si o tom...“ písal o rôznych problémoch tej doby.

Tak napríklad viacero článkov sa zaoberalo vybavením čakární v ústavoch národného zdravia. V ústavoch národného zdravia sa denne vystriedalo veľa pacientov, ktorí musia niekedy čakať hodinu aj dlhšie. Tak sa odporúčalo, aby si pacienti čítali nástenné noviny, z ktorých sa mohli dozvedieť, ako sa má človek chrániť pred chorobou alebo úrazom. Prípadne by tam mohol byť zdravotne-osvetový materiál. Takže v tomto prípade sa veľa nezmenilo, možnosti na vzdelávanie dnes pacienti majú, na stolíkoch je dosť vzdelávacích materiálov, ale ľudia čakajú ďalej, zdravotníctvo má svoje problémy, ktoré sa stále riešia, od ministerskej úrovne až po praktického lekára. Najväčší pohyb je však na stoličke ministra.

Jedna zo služieb, ktorá už vymizla z našej pošty, je posielanie telegramov. Napriek tomu sú v Stupave ustavičné problémy s poštou a jej službami. Pri vtedajších vymoženostiach bol telegram jednou z mála možností, ako sa ľudia mohli informovať. Obyčajne to boli menej príjemné správy, ale i tak sa stávalo, že správy prišli nesprávne-mu adresátovi s pozmeneným textom. Bolo to zapríčinené tým, že informácie išli cez rôznych ľudí, jeden mal slabší zrak, druhý horšie počul a napísané to bolo nečitateľným písmom. Tie časy sú už za nami. Dnešná mobilná technika umožňuje rýchle a kvalitné spojenia medzi ľuďmi.

Mamičky, ktoré mali doma žiakov, sa sťažovali na to, že ceruzky a pastelky sa často lámu a nedajú sa kúpiť strúhadlá. To sa dnes zmenilo, strúhadlá dostať, ale najmä farebné ceruzky sa lámu ďalej.

Písalo sa i o problémoch týkajúcich sa Stupavy, a to v čísle 24/1954: Zákazníčka vo Zvolene si kúpila 5l fľašu uhoriek, na ktorej bola etiketa s nápisom, že sú to sladkokyslé uhorky. Pri konzumácii doma zistili, že uhorky neboli sladkokyslé, ale tak slané, že sa nedali jesť a spálili im podnebie v ústach. Uhorky boli z podniku Záhorské liehovary a konzervárne, n. p., Malacky, výrobná Stupava. A fľaša stála 24 Kčs, ktoré zákazníčka daromne vyhodila. Takže vždy nebola Stupava slávna.

O tom, že kritika padla na úrodnú pôdu, svedčí odpoveď v čísle 27/1954, kde sa výrobná v Stupave ospravedlnila, že došlo k chybe, keď vedúca úderky nalepila na uhorky nesprávnu etiketu. Poškodenéj zákazníčke poslali 5-litrový pohár ako výmenu.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa žien (č. 32/1954) si dali členky Výboru žien pri MNV v Stupave hodnotné záväzky. Medzi iným sa zaviazali, že odpracujú 200 hodín na úprave a vyčistení obce. Ako prvý vyčistili miestny park, na ktorom odpracovali 50 hodín. Takže to, čo sa dnes robí v parku, je len pokračovaním tradícií brigád. Túto správu napísala členka výboru R. Bátorová.

V čísle 35/1954 je veľký článok pod nadpisom *Za príkladom zasluhujúcej učiteľky*. Pre Stupavčanov je to známa učiteľka, prakticky celý svoj život sa venovala deťom a v Stupave učila generácie rodín. V roku 1954 bola vyslaná na VIII. Celoštátnu konferenciu učiteľov a školských pracovníkov. Ako najstaršia prítomná učiteľka tlmočila prezidentovi A. Zápotockému list účastníkov konferencie. (Existuje viac článkov o činnosti p. Pottmanovej v Stupave a pri príležitosti jej životného jubilea bol nakrútený aj film.)

V 34. čísle je v rubrike o nedostatkoch dopyt na kolieska na detské kočíky. Čitatelka z Borinky kúpila kočík pre dieťa, po pol roku sa koliesko pokazilo a kočík sa nedal používať. Navštívila predajňu domácich potrieb v Stupave a vedúci ju oboznámil s tým, že kolieska objednáva. Neskoršie bola na kritiku daná

1. Výstavba futbalového štadióna
2. Etiketa sterilizovaných uhoriek
3. Brigáda na čistenie parku

odpoveď z bratislavského obchodu s drobným spotrebným tovarom, že tento sortiment nevedú.

Radostné voľby Výboru žien pri MNV v Stupave opisuje v č. 50/1954 R. Bátorová. Vo vzorne vyzdobenej sále miestneho kina Život, za prítomnosti zástupcov MNV, DO KSS a masových organizácií, pri vyhodnotení doterajšej práce konštatovali, že prijaté záväzky splnili, odpracovali brigádnické hodiny, pomáhali miestnemu JRD pri zbere úrody a MNV pri výkupe. Za predsedníčku bola opätovne zvolená súdružka Viktória Haršániová, vzorná pracovníčka závodu Družba. Vyzvala ženy na odpracovanie ďalších 200 hodín pri výstavbe športového štadióna.

Pri tomto záväzku upozorňujem na nesprávny dátum v minulom čísle Stupavských novín, že športový štadión sa začal stavať v roku 1958. Začal sa skôr, pozri záväzok z roku 1954, v roku 1958 bol štadión otvorený. My ako žiaci školy sme tam chodili na brigády a ja som chodil v Stupave do školy do r. 1955. Pri otváraní štadióna tam boli už cvičenia na celoštátnu spartakiádu a hral sa otvárací futbalový zápas Bratislava-vidiek proti Brnu-venkov, v ktorom som hral aj ja.

V článku R. Bátorová ďalej vyzvala ženy, aby konkrétnou budovateľskou prácou pomáhali pri zabezpečovaní krajšieho zajtrajška a stáli neochvejne v prvých radoch obrancov svetového mieru. Schôdzu spestril spevácky súbor „Záhoran“ slovenskými a sovietskymi

mi budovateľskými piesňami. Dosť často nájdeme v časopisoch Slovenka Jazykové okienka, ktoré viedol Dr. Ján Horecký, pracovník SAV a celoživotný obyvateľ Stupavy (pozn. pre tých novších Stupavčanov). Vtedy ešte nemal neskoršie tituly (prof., DrSc.).

Veľa článkov sa zaoberalo čistotou a poriadkom na uliciach, v parkoch, na miestach, kde sa stretávajú ľudia. Táto téma je „večná“ a v ostatných rokoch ešte viac narastá problém čistoty a poriadku. Dovolím si však upozorniť, že je to riešiteľné. Prejdite sa obcou Záhorská Ves v dopoludňajších hodinách, nenájdete tam papierik na ulici. To sa zmení až po odchode žiakov zo školy. Ale na druhý deň ráno je to opäť v poriadku. A tak ide život ďalej, jedni čistia, druhí znečisťujú.

Na záver by som rád upozornil na nepresnosti zo života v Stupave, uvedené v Stupavských novinách, ktoré si dovoľm mierne opraviť. Napríklad v Stupave sa nikdy nepoužívalo označenie kameňa na ceste na Červený domček „babský“, vždy to bol „ženský kameň“. Zastavenie výroby v Stupavskej cementárni bolo v októbri 1982, ja som tam vtedy pracoval. Tak isto neviem, či je pomenovanie Krupičkov dom správne. Ten dom tam už dávno stál, keď prišiel pán Krupička za záhradníka do Stupavy (1904). Pred ním boli u grófa i iní záhradníci a pravdepodobne tam aj bývali.

Svetozár PROKEŠ
Foto: archív redakcie

Aktívni stupavskí seniori nestarnú

Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska {ZO JDS} v Stupave bola založená 8. apríla 2013 členmi seniorského klubu Pohoda. Dnes už má 120 členov a za sebou tri roky aktívnej činnosti.

Pri svojej činnosti ZO JDS naďalej spolupracuje s klubom Pohoda, s ďalšími základnými organizáciami JDS v rámci okresu Malacky a pri mestských podujatiach s Mestským úradom v Stupave. V spolupráci s klubom Pohoda sa členovia JDS Stupava zúčastňujú akcií, ako napríklad pravidelné kúpanie na termálnom kúpalisku v Dunajskej Strede, besied o aktuálnych otázkach seniorov, či už ide o sociálnu sféru, zdravotníctva, kultúru a podobne. Navštevujeme filmové a divadelné predstavenia v Stupave a v Bratislave. Každoročne s klubom Pohoda sa zúčastňujeme rekreačno-kúpeľných pobytov v Turčianskych Tepliciach a pri mori v Chorvátsku. V neposlednom rade sú to pravidelné posedenia v klube Pohoda, ktorý od augusta sídli v nových priestoroch, v Kultúrnom dome v Stupave. Slávnostne bol otvorený 3. 9. 2015 za účasti primátora mesta Stupava Romana Maroša a prednostky úradu Zuzany Lovíškovej. Za tieto priestory chceme poďakovať mestu Stupava, že nezabúda na seniorov a vytvára im podmienky na stretávanie sa v rámci voľného času. V nových, väčších priestoroch klubu naši členovia pokračujú aj v športových aktivitách a pomáhajú si udržiavať svoju fyzickú kondíciu. Mohol by som pokračovať vo výpočte ďalších aktivít, ale treba sa

zamerať aj na akcie, ktoré sa konajú na úrovni základnej organizácie v rámci okresu Malacky. Dnes je v okrese 14 základných organizácií, ktoré spoločne organizujú pre svojich členov spoločenské akcie. Vzájomne sa spoznávajú, vymieňajú si skúsenosti z vlastnej činnosti, popritom nezabúdajú na zábavu, šport a kultúru.

Spomeniem niektoré podujatia, napríklad Ženský chmat vo Vysokej pri Morave, Katarínsku zábavu v Závode, Juniales vo Veľkých Levároch, stretnutie seniorov v Plaveckom Mikuláši, konanie športových hier seniorov, ktoré sa konajú každoročne v inej základnej organizácii. Popritom sa konajú akcie v kultúrnom vyžití, či už cez súťaž v speve, prednese poézie, alebo ručných prác.

Každoročne si 11. októbra pripomíname výročie ukončenia 1. svetovej vojny, spolu s ostatnými spoločenskými organizáciami a predstaviteľmi mesta uctievame pamiatku obetí vojny položením pamätných vencov pri pamätníku na Námestí sv. Trojice.

Dôležitou činnosťou našej organizácie je presadzovanie záujmov seniorov v oblasti sociálnej, zdravotnej a životnej pri rokovaníach s predstaviteľmi štátu, štátnych orgánov či už na úrovni miest, obcí, žúp aj na úrovni vlády. Že sa to v mnohých prípadoch darí

je vidieť pri valorizácii dôchodkov, pri bezplatnom cestovaní vlakmi, využívaní štátnej dotácie pri rehabilitačno-kúpeľných poukazoch a pod. Pomerne úspešne sa darí presadzovať boj proti šmejdov, kde hlavne seniori doplácajú na svoju dôveryhodnosť pri nákupe, resp. pri poskytovaní úverov. Práve k tomuto problému sme zrealizovali spolu so Seniorským informačným centrom a MsÚ Stupava besedu za účasti zástupcov ministerstiev vnútra a spravodlivosti SR.

V úplnom závere mojej informácie chcem podotknúť, že naša ZO bude aj naďalej aktívne pristupovať k riešeniu problémov seniorov. Budeme sa aj naďalej podieľať na spoločenských akciách či už na úrovni vlastnej organizácie, na úrovni okresnej organizácie a samozrejme v spolupráci s Mestským úradom v Stupave.

V tejto činnosti chceme v plnej miere využívať priestory klubu Pohoda za účinnej pomoci vedúcej klubu p. Vierky Štefkovej. Zároveň však chcem ešte poďakovať Mestskému úradu Stupava ako aj mestskému zastupiteľstvu za doterajšiu pomoc pri riešení problematiky seniorov a vysloviť presvedčenie za všetkých stupavských seniorov, že v tomto tempe budeme pokračovať aj v budúcom období.

Milan BREZOVSKÝ
predseda ZO JDS Stupava

OKOLIE KAPLNKY OPEKNELO

V májovom čísle Stupavských novín sme čitateľom priblížili históriu Kaplnky sv. Michala Archanjela na Medených hámroch a príbeh jej obnovy pod vedením Akademického maliara Milana Kubička. Na výzvu potreby pravidelnejšej údržby kultúrnej pamiatky a jej okolia zareagovali dobrovoľníci z Borinky. V sobotu 19. septembra o 9.00 hod. sa zišla pred kaplnkou desiatka brigádnikov, členovia rodín Škodovcov a Horvátovcov, ku ktorým sa pridali aj ľudia zo susednej poľovníckej chaty. Všetci sa spoločne pustili do čistenia kaplnky a jej okolia, vykosili trávu a náletovú zeleň. Brigádnikov privítal autor poslednej obnovy kaplnky Milan Kubiček a v krátkosti ich oboznámil s jej históriou. Borinskí dobrovoľníci sú ochotní prevziať štafetu starostlivosti o túto vzácnu barokovú pamiatku z roku 1743.

(mg)

Foto: Milan KUBÍČEK

Nové kurzy angličtiny
v centre Stupavy od októbra

Baggins Education

**Neformálny
a podnetný priestor**

**Tvorivá a uvoľnená
atmosféra**

**Kurzy, na ktoré
sa tešíte**

**Hravá
angličtina
pre deti
"Bilbo Baggins"**

**Detičky 2-3 roky
spolu
s mamičkami**

**Školáci
Tínedžeri
Maturita**

**Pracovná
angličtina**

**Obchodná
angličtina**

**Príprava do
zamestnania**

**„Po materskej
do práce“
aj s dieťaťom**

**Príprava
na certifikáty**

**Anglická
konverzácia**

**Ponúkame aj ďalšie aktivity
poskytované externými lektormi,
ako francúzština, arteterapia,
matematika, cvičenie...**

Kontakt a prihlasovanie:

Vzdelávacie centrum Baggins Education
Hlavná 27 (pasáž Avana), Stupava

od 16. 09. 2015
16.00 – 17.30 hod.
Tel.: 0948 629 921

www.bagginseducation.sk

**Vzdelávanie
ako zážitok**

„Inšpiráciou sú pre mňa ľudia“

Marta Fartelová

I Narodila si sa v Šali, detstvo si strávila v Kuchyni, už niekoľko rokov však žiješ s manželom a dvoma dcérami v Stupave. Čo bolo prvotným impulzom k tomu, aby ste sa tu usadili?

Bola to absolútna náhoda, aj keď, priznám sa, že ja až tak na náhody neverím. Chcela som si od niekoho prenajať byt a kolegov známy chcel niekomu práve v tom čase prenajať byt, a tak sa náš dopyt a jeho ponuka stretli. No a potom už bolo celkom jednoduché zamilovať sa do Stupavy – ani veľká, ani malá, dostatočne tradičná a pritom zároveň progresívna, v lone prírody a pritom na skok od mesta. Pre mňa sa stala ideálnym miestom na život.

Spisovateľka Marta Fartelová je autorkou ženských románov, ktoré so zaujatím čítajú aj mnohí muži. Už niekoľko rokov počas dňa pracuje vo firme zameranej na distribúciu ložísk a strojárskych komponentov, po večeroch píše. Ako sama vraví, svet vymyslených príbehov, svet plný emócií a zložitých ľudských osudov jej pomáha vyvažovať každodennú realitu techniky, strohých návodov a čísiel.

I V knihe *Vo víre života* opisuješ príbeh mladej maliarky Lary, ktorá sa opakovane vracia na jedno miesto, aby zachytila jeho prchavé čaro. Tvoji verní čitatelia vedia, že tým miestom je Stupavský kaštieľ a jeho park. Ktoré ďalšie časti Stupavy a okolia patria k tvojim obľúbeným?

Stupavský park je naozaj skvostom od kaštiela až po Oboru. Rovnako ako moja hrdinka som túžila zachytiť jeho krásu prostredníctvom slov, aj keď si myslím, že žiadne slová, obrazy, či fotografie nedokážu vystihnúť to, čo človek cíti, keď sa prechádza pomedzi obrovské platany, ktoré tam stoja dlhé roky ako nemí svedkovia dávnej histórie.

Oblíbené miesto je aj kameňolom a cesta k nemu, Vacháľkov rybník, ale aj námestie pred kostolom, cyklotrasa k „Starému bicyklu“. S nostalgiou spomínam na čaro amfiteátra...

a obrazy, ktoré raz možno použijem vo svojich knihách.

I V akom prostredí sa budú hrdinovia knihy pohybovať tentoraz? A ako by si knihu predstavila čitateľom, ktorí zatiaľ nečítali ani jeden z tvojich románov?

Tentoraz som siahla po téme, ktorá bude pre niektorých možno kontroverzná. No to nebolo mojím úmyslom. Chcela som napísať o láske z trochu iného uhla, o láske, ktorá možno nezodpovedá zaužívaným regulám, a ktorá sa často stretáva s nepochopením ľudí či väčšiny. Nechcem však priveľa prezradiť, aby som nepripravila čitateľov o moment prekvapenia.

Najlepšie vystihla podstatu môjho románu jedna moja priateľka, ktorej som dala čítať rukopis. Povedala, že som dala láske iný rozmer. Ak

I S ktorou hrdinkou či hrdinom tvojich príbehov by si sa chcela stretnúť, keby sa dokázali z knižného sveta preniesť do reality? A ktorým by si sa vyhla?

Hrdinovia mojich kníh sú obyčajní ľudia so svojimi prednosťami, ale aj s chybami a pokleskami. Sú to ľudia, akých denne stretávam. Hlavné postavy v mojich knihách nie sú žiadni superhrdinovia, ale ani naopak žiadni zloduchovia. Sú to len ľudia, ktorí bojujú so životom, ako najlepšie vedia, niektorí ľahšie a úspešnejšie, niektorí bolestne, namáhavo a s menším úspechom. Hrdinovia mojich kníh ma skôr nútia zamyslieť sa nad tým, ako by som reagovala ja v podobnej situácii. A verím, že k podobným úvahám nútia aj čitateľov mojich kníh.

I Inšpirácia. Čo pre teba toto slovo znamená?

Kedysi som si tým nebola úplne istá, a preto som nemala rada túto otázku. Dnes však viem, že inšpiráciou sú pre mňa najmä ľudia. Mám to šťastie, že stretávam veľa inšpiratívnych ľudí, ktorí sú ochotní sa so mnou rozprávať, podeliť sa o názory, skúsenosti, pohľad na život... ale najhlavnejšie je to, že ma nútia rozmyšľať nad životom, nad chodom sveta, nad sebou. To je pre mňa tá pravá inšpirácia.

I Od vydania tvojej prvotiny *Chut lesných jahôd* ubehlo niekoľko rokov a v priebehu októbra sa na pulkoch kníhkupectiev objaví už tvoj desiaty román *Anjel v pekle, diabol v nebi*. Budeš bilancovať? Čo všetko sa u teba počas tých rokov vďaka písaniu zmenilo?

Asi je to prirodzené, že pri jubileách má človek tendenciu bilancovať. Ani ja nie som žiadna výnimka. Zamýšľam sa, čo mi písanie dalo a čo mi vzalo. Vzalo mi hádam len to, že sa stalo pre mňa drogou. Zato miska váh na strane pozitív priam prekypuje. To, že mi vychádzajú knihy a tiež to, že sa čitateľom páčia, je pre mňa dôkazom, že sny sa môžu splniť. Okrem toho, že môžem klásť svoje myšlienky na papier, že môžem vypustiť nahromadené emócie, získala som počas tých desiatich rokov množstvo priateľov medzi čitateľmi a tiež kolegynami spisovateľkami. A asi najväčším darom, ktorý mi písanie prinieslo, je, že som začala vnímať svet trochu inak. Snažím sa viac počúvať ľudí, snažím sa hlbšie zamýšľať nad problémami, všimam si rôzne podnety, okolo ktorých som predtým prechádzala bez povšimnutia. Všade okolo mňa sú príbehy, hrdinovia

by som chcela jednoducho vyjadriť môj hlavný zámer, nenašla by som lepšie slová.

I Námety na knihy čerpáš zo súčasnosti, ale viem, že v budúcnosti by si chcela napísať aj nejaký historický román. Nie je toto ten správny čas?

Po každom odovzdanom románe si kladiem podobnú otázku a takmer vždy si na ňu odpovedám, že áno, určite nastal ten správny čas. Potom ma však pritlačí realita a ja zistím, že nedostatok času mi nedovoľuje dôkladne sa pripraviť, čo si historický román nesporne vyžaduje. Ale napokon, stále je príjemné mať pred sebou nejakú výzvu a toto pre mňa určite je veľká výzva.

Ďakujem za rozhovor

Daša ČEJKOVÁ

Foto: DA Marty FARTELOVEJ, archiv

EKONOMA

EKONOMICKÉ RIEŠENIA NA MIERU

PONÚKAME JEDNODUCHÉ RIEŠENIA
EKONOMICKEJ AGENDY.
PROFESIONÁLNE SPRACUJEME
**ÚČTOVNÍCTVO, DANE, MZDY
PRE PODNIKATEĽOV,
MALÉ A STREDNÉ FIRMY.**

VIAC INFO: **WWW.EKONOMA.SK**
TEL: **0905 477288**

Zaplavované lúky

kilometra severne od tohto miesta existoval ešte koncom 19. storočia iný, väčší rybník, ktorý neskôr zanikol, zostal po ňom len hrádzový val, dnes zarastený lesom. Po ďalšom prebicyklovanom kilometri sa dostaneme k miestu, ktorému sa hovorí Spálená, stála tu kedysi hájovňa Sidónia a dnes tu chovajú kone. A už sa dostávame navrch posledného hrádu, odkiaľ sa spustíme do nivy rieky Moravy. Hneď za železničným priecestím je naľavo od parkoviska nenápadná zaburinená lúka, kde stál ešte v 60. rokoch 20. storočia obľúbený hostinec, ktorému sa podľa poslednej majiteľky hovorilo Vačková. Hostinec, bohužiaľ, s príchodom komunistov zanikol. Chátrajúca budova stála na mieste,

brom, ale keď popustíte uzdu fantázii, možno aspoň menšie deti uveria, že tu stále kdesi v trstine žije. V každom prípade tieto miesta slúžia zaujímavým živočíchom, ako je bobor, ondatra či vydra. Nad lúkami a trstou môžete od konca októbra vidieť kaňu sivú, ktorá u nás zimuje a ak budete mať šťastie, uvidíte aj orla kráľovského alebo orliaka morského. Bohužiaľ, v októbri tu okrem fialových kvetov jesienky už veľa kvitnúcich rastlín nenájdete. Ale keď sa sem vrátite na jar alebo v lete, určite vás nadchnú zvončekovité kvety vzác-

I Zo Stupavy do Hochštetna

Neskorá jeseň je vhodným obdobím na cyklovýlet do Vysokej pri Morave, ktorej Záhoráci nepovedia inak ako Hochštetno. Rieka Morava má vtedy väčšinou málo vody, takže sa nevylieva zo svojho koryta.

navyš, v októbri už neobťažujú komáre ani iný hmyz. Zo Stupavy vyjdeme cez jej západný okraj Železničnou ulicou a cez nadjazd nad autostrádou sa dostaneme do oblastí naviatych pieskov, takzvaných hrádov, ktoré sem vietor nafúkal približne pred 15 tisíckami rokov. Dnes sa využívajú ako poľia, prípadne ako občas kosené lúky, zo stromov sa tu najlepšie darí nenáročným borovicám a dubom.

Cyklistická cesta vedie o niečo južnejším smerom ako kedysi obchodná cesta na Marchegg. Po kilometri jazdy od autostrády uvidíme Vachalkov rybník. Niečo vyše pol

Rozkvitnuté jesienky

ktorému sa dodnes hovorí Temrajz (z nem. Dammreise, teda cesta na hrádzi), kým ju v druhej polovici 60. rokov aj s okolitými domami nezrovnala so zemou žienina jednotka. Poďme však ďalej. Za železničným priecestím a malým parkoviskom zabočíme doprava, prejdeme mostíkom cez riečku Malinu a dostaneme sa do najkrajšej časti našej cesty – lemujú ju zaplavované lúky pri rieke Morave. Na ľavej strane uvidíme na stĺpe už opustené bocianie hniezdo. Rameno Moravy kúsok odtiaľ nazvali Šrekom, názov pochádza pravdepodobne z nemeckého schräg (šíkmý). Síce nemá nič spoločné s rozprávkovým zlo-

neho plamienka celistvolistého alebo krehké kvietky bledulí. Teraz však už pokračujme cez lúky a lužný les (prírodná rezervácia Dolný les) až k hrádzi, ktorá ohraňuje záplavové územie. Odtiaľ sa po vyše kilometri dostaneme na križovatku ciest, odkiaľ už poľahky popri štrkovni trafíme až do Hochštetna. V niektorej z miestnych krčiem si však dajte iba kofolu, po pive vám hrozí nielen pokuta, ale aj to, že cestu domov budete musieť odšliapať pešo.

Tomáš ČEJKA

Foto: autor

Riečka Malina

MÓDA ŽIJE!

6. - 31. 10. 2015

MÓDNE PREHLIADKY
VÝSTAVA MÓDY
DIZAJNÉRSKE KOLEKCIE

www.borymall.sk

EMMA VÍKEND ZLIAV
16. - 18. 10.

FASHION
LIVE! SLOVAK
FASHION
WEEK
INITIATIVE

Bratislavský samosprávny kraj
Mesto Stupava

JABLKOVÉ HODOVANIE®

VŠETKO O JABLKÁCH A DOBROTÁCH Z NICH

10. október 2015

od 10.00 do 16.00

Námestie sv. Trojice

Stupavčania srdečne pozývajú milovníkov ovocia na tradičné **Jablkové hodovanie.**

Ochutnať môžete jablkové dobroty každého druhu, sušené jablká, jablčné štrúdle, koláče a šťavy. Pre najmenších sú pripravené jablkové atrakcie a maľovanie na tvár.

POUR ART ZÓNA PROGRAM

Pri príležitosti celomestských slávností Dni zelá 2015 Pri príležitosti celomestských slávností Pour Art s podporou mesta Stupava pripravilo v stupavskej synagóge a Kine X bohatý sprievodný kultúrny program.

dni zelá

1. - 4. október 2015

ŠTVRTOK 1. 10. 19⁰⁰ ZÁHRADA VEČNOSTI
STUPAVSKÁ SYNAGÓGA
Vernisáž výstavy fotografií pomníkov zo stupavského židovského cintorína, ktorej autorom je fotograf Vladimír Švestka. Táto prezentácia je súhrnom približne päťročnej práce - monitorovania židovských cintorínov na Záhori a Morave. Cieľom autora je viac priblížiť tieto pietne miesta, najmä to, ktoré sa nachádzajú aj v našom meste. Výstava v synagóge potrvá do 25. októbra 2015.

PIATOK 2. 10. 19⁰⁰ PRESSBURGER KLEZMER BAND
STUPAVSKÁ SYNAGÓGA
Jedinečný koncert klezmer band. Vypočujete si variácie spojenia tejto hudby s modernou: jazzom, rockom, reggae a world music, z Balkánu po zvuky Stredomoria cez starú bratislavskú židovskú štvrť... Hudobníci z Pressburger Klezmer Band prístupujú k hudbe novým a originálnym spôsobom. Ich mladosť a energia dodávajú muzike jas a extatickú radosť.

SOBOTA 3. 10. 9⁰⁰ BURZA KNÍH
STUPAVSKÁ SYNAGÓGA
V poradí už siedma Burza kníh sa stala tradičným podujatím v Stupave. Burzu i tento raz podporia aj slovenskí vydavatelia. Nakupovanie, predaj a výmena kníh, časopisov, máp a hudobných nosičov končí o 15.00 hodine.

SOBOTA 3. 10. 17⁰⁰ KATKA ŠČEVLÍKOVÁ & SLIP THE BEAT
STUPAVSKÁ SYNAGÓGA
Hudobné vystúpenie - koncert v rytme jazz, soul, funky... predstaví sa vám speváčka Katka Ščevlíková so svojim hudobným doprovodom v podobe formácie Slip The Beat. Isto na vás čaká jedinečný hudobný zážitok.

NEDEĽA 4. 10. 14⁰⁰ FERDIŠ KOSTKA
KINO X V BUDOVE MKIC 15³⁰
Moderované pásmo historických fotografií o stupavskom džbánkarovi Ferdišovi Kostkovi s Milanom Gregušom a moderovaná prezentácia o histórii stupavského parku s Ivanom Klasom.

NEDEĽA 4. 10. 18⁰⁰ ERIK ROTHENSTEIN
STUPAVSKÁ SYNAGÓGA
Výnimočne talentovaný barytón saxofonista, ktorý sa venuje jazzovej hudbe. Vedie svoj vlastný kvintet a hosťuje v rôznych formáciách. Teraz sa so svojím koncertným vystúpením predstaví v stupavskej synagóge.

www.pourart.sk

VARÍTE, PEČIETE, VYRÁBATE, TVORÍTE?

Hľadáme predajcov, výrobcov na milú akciu Jablkové hodovanie, ktorá sa uskutoční v sobotu na Námestí Svätej Trojice v centre Stupavy

10. októbra 2015
od 10.00 do 16.00 hod.

Ak si aj ty šikovník, chceš prísť medzi nás a predávať, ešte sú voľné miesta. Jedinou podmienkou a hlavnou témou sú jablká – uvidíte, ochutnáte a nakúpite všetko, čo súvisí s týmto chutným ovocím. Ak máte záujem zapojiť sa a predávať, neváhajte a píšete na

stupavsketrhy@gmail.com

Tešíme sa na vás
bližšie info na: www.facebook.com
Jablkové hodovanie STUPAVA

OTVÁRACIE HODINY:
Po - Pi: 9.00 - 18.00 hod.
So: 7.30 - 12.00 hod.
www.agro-servis.sk
Tel.: 02 / 65935 729

AGROSERVIS

10. októbra 2015

MESTO STUPAVA

Jesenné tekvičky

JESENNÉ PODUJATIE S PROGRAMOM PRE CELÚ RODINU OD 8.00 DO 13.00 HOD.

- vyrezávanie a dekoračná úprava tekvic
- pre každú rodinu jedna tekvica zdarma
- výroba vencov, venčekov a jesenných dekorácií

Pri vyrezávaní tekvic, zhotovovaní jesenných dekorácií a aranžovaní kvetín vám poradia skúsení zamestnanci firmy Agroservis. Pre návštevníkov tvorivej dielničky sú pripravené tekvicové dobrôtky.

JESENNÁ PONUKA FIRMY AGROSERVIS:

- vresy, sirôtky, chryzantémy
- široký sortiment ovocných stromov od 15. októbra
- široký sortiment ruží od 15. októbra
- rastliny pre živé ploty
- dušičkový sortiment - vence, koše, misky, kytice, chryzantémy v kvetináči aj rezané.

5. decembra 2015
ZAHÁJENIE VIANOČNEJ VÝSTAVY A PREDAJ VIANOČNÝCH STROMČEKOV

Ovocie chudobných

Trnky boli v minulosti ovocím chudobných. Gazdiné z nich vyrábali džem a kompóty, šťavu nechali vykvasiť na víno. Po pridaní cukru chuťou pripomínalo slávne portské.

Husté kríky trniek sú nenáročné a rastú aj tam, kde by iné rastliny neprežili. Lemujú okraje prasných ciest, polí a riedkych lesov, rastú na kamenistých stráňach a pasienkoch. Trnky potrebujú slnko, ale odolávajú aj mrazom. Vďaka koreňom, ktoré siahajú hlboko pod zem, im neuškodí ani dlho-

trvajúce suchá. Zároveň výborne spevňujú pôdu, čo využívali hospodári v kopcovitých terénoch. Chovatelia dobytka vysádzali kríky po obvode pastvín, čím vytvorili prírodnú hranicu, ktorá udržala dobytok pokope. Pevné drevo trniek poslúžilo rezbárom, okrem iného z neho vyrábali vychádzkové palice.

Keď udrú mrazy

Po odkvitnutí bielych kvetov podobných kvetom slivky, ich nahradia spočiatku zelené, neskôr tmavomodré plody. Pod šupkou, ktorá pôsobí ako potiahnutá voskom, je zelená dužina s kôstkou. Chuť trnky je kyslá a trpká, mení sa dozrievaním a najmä, keď plody namrznú. Počas celej zimy slúžia ako potrava najmä pre vtáky, ale v minulosti ich hojne využívali aj ľudia. Vyrábali z nich ovocné víno a pálili trnkovicu, gazdiné z nich varili džem a zavárali kompóty. Šťava z trniek slúžila ako prírodné farbivo, po vypraní získala látka trvalo svetlomodrý odtieň. V minulosti plody žuli najmä ženy pri spracovávaní nití – trpká chuť zvyšuje tvorbu slín, ktorými vlhčili pradivo.

Tlmia zápal

Trnky si môžete nazbierať už v septembri, aby však stratili trpkosť, vložte ich na deň, dva do mrazničky. Plody sú bohaté na vitamín C, pektín, organické kyseliny a iné látky. Už v časoch antiky ich lekári využívali ako liek pri poruchách trávenia a hnačkách. Majú

tiež mierne močopudný účinok. Vo väčšej miere bylinkári používajú kvety trnky, ktoré tlmia zápal v tele. Pomáhajú pri vyplavovaní škodlivých látok, prečisťujú a zrýchľujú metabolismus. Kloktanie odvarom zaberá pri zápale sliznice úst a hrdla. Keď zmäknuté trnky vložíte do zaváracieho pohára a zalejete kvalitným bielym alkoholom, po niekoľkých týždňoch získate výluh, ktorý zmiernuje žalúdočnú nevoľnosť.

Daša ČEJKOVÁ

Foto: archív

RIADKOVÁ INZERCIÁ

- ☒ Kvalitné liečebné masáže chrbtice i celého tela v Zdravotnom stredisku v Stupave na prízemí, masážny salón DHARMAS, Vladimír Daráš. Prídte zažiť osobne, prvá masáž so zľavou 40 %, cena od 8,- €. Objednávky na tel.: 0903 209 099.
- ☒ Gerion, domov pre seniorov so sídlom v Záhorskej Bystrici, prijme do pracovného pomeru zdravotnú sestru, aj dôchodkyňu. Bližšie informácie na tel. č.: 0911 707 060 ako aj na www.gerion.sk.
- ☒ Hľadám šikovného pána-dôchodcu na drobné opravy a údržbu v dome a v záhrade. Tel. č.: 0903 662 873.
- ☒ ZSS Seniorville Jablonové prijme do TPP dennú sestru a údržbára do zariadenia pre seniorov. Viac info ohľadom pozície dennej sestry na vrchna.svj@seniorville.eu alebo t. č. 0918 634 251. Ohľadom pozície údržbára na prevadzkar@seniorville.eu alebo t. č. 0917 953 103.
- ☒ Materská škola na Ružovej ulici v Stupave prijme na dobu určitú počas MD dve kvalifikované učiteľky s nástupom od 1/2016. Bližšie info: ruzovastupava@gmail.com.

PRE MAŠKRTNÍKOV

S prípravou kompótu a džemu počkajte do prvých mrazov. Džem uvaríte podľa bežného postupu, akurát zmes na záver prepasirujete cez sito, ktoré zachytí kôstky.

SLIVKOVÝ KOPMPÓT

Kompót si môžete pripraviť tak, že zrelé a mrazom zmäknuté trnky nasypete do pohárov, pridáte zopár klinčekov a kúsok celej škorice. Sterilizujte asi pol hodiny pri teplote 85 °C.

oblečsadoroboty.sk®

**NOVÁ PREDAJŇA
V STUPAVE**

**OPROTI KOSTOLU V MÁSTE
HVIEZDOSLAVOVA 4**

OTVÁRAME 1.10.2015

Dondzite sa kuknúť a nakúpiť.

1201510002

Navštívte Siky Gardens,
novootvorené záhradné centrum
a objavte inšpirácie pre svoju záhradu.

- ◆ záhradný dizajn ◆
- ◆ široký výber okrasných
a úžitkových rastlín ◆
- ◆ projektovanie, realizácie
a údržba záhrad ◆

Nájdete nás v Záhorskej Bystrici
v areáli družstva za Markízou. Otváracie hodiny:
Pondelok – Nedeľa: 8.00 – 18.00 h

0907 265 644

www.sikygardens.sk

Aby vám záhrada
zmenila život

1201510007

Čo prináša mesiac október do záhrad?

Tento mesiac praje všetkým, ktorí chcú mať krásnu záhradku či predzáhradku. Október je mesiacom v znamení menších i väčších zmien. Naším záhradám sa v tomto mesiaci oplatí venovať, pretože investovaná energia sa nám vráti niekoľkonásobne. Čo môžeme v tomto mesiaci pre naše záhrady urobiť?

Ovocná sezóna

Okrem zberu úrody môžete využiť tento čas na výsadbu nových ovocných stromov. Iba dvakrát v roku možno sadiť voľnokorenné ovociny – na jar a na jeseň. Ak zasadíte ovocné stromy práve teraz na jeseň, podakujú sa vám skorším vyrašením na jar. V tomto mesiaci nájdete na pultoch záhradníctiev širší výber ovocných stromčekov ako obvykle – okrem klasických kontajnerových odrôd bývajú k dispozícii aj trpasličie, stĺpové i odrody vhodné do nepriaznivých podmienok.

Výsadba okrasných stromov

Neprajné horúčavy sú už preč a vy sa môžete s chuťou vrhnúť na revíziu a novú výsadbu i v okrasnej záhrade. Ak ste chceli zakladať živý plot alebo sadiť vädzelené dreviny – napríklad borovice, tisy alebo krušpány, teraz je najlepší čas. Nižšie teploty umožnia lepšie ujetie rastlín. Dobré si pozrite stanovisko na výsadbu a stromčeky vyberajte práve podľa podmienok, ktoré im nový domov poskytne.

Rozšírenie skalničky

Ak nemáte počas roka možnosť venovať sa pravidelne záhrade, ale radi by ste si svoju záhradu spestrili alebo zrevitalizovali, v tomto mesiaci si môžete založiť nenáročnú skalku. V záhradníctve vám poradia kombináciu vhodných rastlín tak, aby vám skalnička kvitla po celý rok. Vďaka správnejmu výberu sukulentov môžete skalku umiestniť i na suché a problematické miesta, ktoré tak dostanú novú, krajšiu tvár.

Zakladanie nového trávniku a údržba starého

Chladnejšie, vlhké počasie praje založeniu nového trávniku, či už výsevom, alebo položením trávneho koberca. Staré trávniky je vhodné prevzdušniť. Vertikuláciou sa zbavíte pozostatkov pokosenej trávy, odumretých rastlín, machov či buriny, ktoré blokujú prísun živín ku koreňom trávy. Trávník v októbri kosíme pravidelne, i keď už menej často. Koncom októbra kosíme poslednýkrát, aby trávník stihol do mrazov ešte poďrásť.

Založenie vresoviska

Kyslomilné vresy v jesennej záhrade vytvárajú nádherný farebný koberec. Okrem rozmanitých farieb prídje s vresmi do vašej záhrady nový život, keďže tieto rastliny priťahujú včely. Ak ste si v septembri nezaložili vresovisko, ok-

tóber poskytuje ideálnu príležitosť. Výsadbu môžete doplniť obľúbeným javorom dlaňovitolistým, azalkou či rododendronom. Z ihličnanov môžete do vresoviska použiť borievky alebo borovice.

Vysádzame, presvetľujeme, zrezávame

V októbri vysádzame cibuloviny a dvojročné rastliny – sirôtky, nezábudky. Všetky odkvitnuté letničky odstránime zo záhonov a záhony starostlivo prerýľujeme. Krom a trvákam odstraňujeme odkvitnuté kvety, zbierame z trávniku popadané listie, výdatne zavlažujeme vädzelené a ihličnaté dreviny, aby ľahšie zvládali zimu. Vykonáme ich udržiavací, presvetľovací, zmladzovací, príp. tvarovací rez.

Ochrana pred prvými mrazmi

Koncom októbra ukončíme letenie izbových rastlín a včas ich preniesieme do bytu. Rastliny v záhrade prihnojíme organickým hnojivom, kompostom alebo hnojivom určeným na jesennú výživu s vyšším množstvom draslíka, ktoré pomôže spevneniu a vyzretiu pletív. Pod vresovce prisýpame pohrabané ihličie a korene nízko rastúcich rastlín prikryjeme pokosenou, vysušenou trávou, aby sme im zabezpečili ochranu pred prvými mrazmi.

KRÁSNU ZÁHRADU MÔŽE MAŤ KAŽDÝ

To je mottom Michala Siklienku, záhradníka bez titulu, ktorého už niektorí spoznávajú z televíznej obrazovky. Len málokto však vie, že iba pár kilometrov od Stupavy vďaka nemu vyrástlo nádherné nové záhradné centrum s prívlastkom záhradné nebo.

Michal, čo znamená Siky Gardens?

Siky Gardens je odvodené z môjho mena, či lepšie povedané od mojej školskej prezývky „Siky“. Napriek tomu, že som neštudoval záhradnú architektúru, práve počas môjho štúdia som objavil svoje poslanie. Keď som vytvoril prvú záhradu, vedel som, že toto je to, pre čo som sa narodil. Chcem robiť ľudí šťastnými vďaka záhradám. Preto Siky Gardens a preto záhradné nebo.

V Záhorskej Bystrici nie je tvoje prvé záhradné centrum. Prečo si sa ho rozhodol otvoriť práve tu?

Verím tomu, že dobré miesto pre podnikanie môže byť akékoľvek, keď cítite, že k vám patrí. A keď som sa prvýkrát prešiel po mieste na družstve pod obrovskou vrbou, vedel som s istotou, že toto

je ono. Siky Gardens je veľký oddychový areál a neviem si ho predstaviť niekde pri rušnej ceste. Je úplne iné, keď nakupujete v pokoji, máte kde zaparkovať a ak aj nenájdete, čo ste hľadali, budete radi, že ste tu boli. To je to, prečo to robíme.

Čo nájdú Stupavčania v Siky Gardens v Záhorskej Bystrici?

Je to predovšetkým pokoj a inšpirácia. Celé záhradné centrum sme koncipovali ako park, symbolicky v tvare stromu. Veď keby nebolo stromov, nemali by sme čo dýchať a už dávno by sme tu neboli. Preto stromy, okrasné i úžitkové dreviny získali u nás najväčší priestor. Zvyšok prispôsobujeme tomu, čo chýba našim zákazníkom. Chceme splniť ich požiadavky od A po Z a ešte k tomu pridať trochu fantázie.

Sú rozdiely v tvorbe záhrad na strednom Slovensku a na Záhori?

Určite áno. Každá oblasť má svoje špecifiká a vyžaduje iný prístup. Som rád, že mám možnosť spoznať Stupavčanov a podmienky, s ktorými musia často zápasieť. Budem rád, ak im pomôžem k tomu, aby boli so svojimi záhradami spokojní. Nech záhrada prináša radosť a šťastie každému, kto o to má záujem.

CHCELI BY STE PORADIŤ S VAŠOU ZÁHRADOU? Svoje otázky môžete poslať na e-mail: [rady@sikygardens.sk](mailto: rady@sikygardens.sk). Tie najzaujímavejšie a najčastejšie otázky budú zverejnené v našich novinách, v novej pravidelnej rubrike Sikyho rady do záhrady. Máte sa na čo tešiť!

dzeli

2-4.
októbra
2015

mapa podujatia

Organizátor podujatia

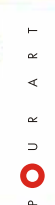
**MESTO
STUPAVA**

MESTSKÉ
KULTÚRNE
A INFORMAČNÉ
CENTRUM

Sponzori podujatia

Partneri podujatia

line-up

piatok 2. 10. 2015

sobota 3. 10. 2015

nedeľa 4. 10. 2015

1.

HLAVNÁ ZÓNA
Areál Barónové

Hlavná zóna otvorená od 12.00 do 24.00 hod.
17.00 slávnostné otvorenie Dri' zeľá, **Batimiba**, bubienický orchester, príhovor primátora Stupavy Romana Maroša a hostí
18.30 Lojzo 20.00 Mariachi Sin Fronteras 21.30 Kmetoband 22.30 Disco, občerstvenie, WC

Hlavná zóna otvorená od 8.00 do 24.00 hod.
10.00 FS Makovský prameň **11.00** SanderfjaneK
12.00 FS Maceljak **13.00** Leváranek **14.00** Nevádza
15.00 Záhorienka 17.00 Aces 19.00 Mediál Banana 20.30 Puding pani Elviseovej 22.00 Aragon
občerstvenie, pivná show, WC

Hlavná zóna otvorená od 8.00 do 24.00 hod.
14.00 SZUŠ Pegas Art - umelecké škola, vystúpenia žiakov a učiteľov
15.00 Kions **16.00** Vyhlásenie výsledkov súťaží: My varíme ze zeľá, záhradkárska výstava **17.00 Korben Dalias 18.30 Čarovné oštrohy 20.00 U.K.N.D 21.00** ohňostroji občerstvenie, pivná show, WC

6.

FÚN ZÓNA
Kaštieľsky park

Fun zóna otvorená od 10.00 do 20.00 hod.
občerstvenie, animátori, detské atrakcie, maľovanie na tvár, tvorivé dielničky
Pohodka, kolotoče, aquazorbíng, jazda na táve Ali, poniky, WC
10.30 StupavjaneK a Stupavjan **11.00 MIA**, koncert pre najmenších **12.00** MEISI, mažoretky **14.00 Majster N 16.00 Workout show**, cvičenie s vlastnou váhou **17.00** Devils, moderné tance **18.00 Majseif 19.00 KALI**

Fun zóna otvorená od 10.00 do 20.00 hod., občerstvenie, animátori, detské atrakcie, maľovanie na tvár, tvorivé dielničky
Pohodka, kolotoče, aquazorbíng, jazda na táve Ali, poniky, WC **11.00 Eliá Hop**, vystúpenie pre deti
12.00 Happy ZOO, divadelné predstavenie **13.00 Bike trial show**, triky na bicykli **14.30** Devils, moderné tance **15.00 hod. Laci Strike**, tanečný workshop **16.30 Shomi + Dj MNFRD - Freestyle show 18.00 hod. VEC**

2.

FARM FEST
Sečlický dvor a okolie

FARM FEST zóna otvorená od 12.00 do 20.00 hod.
výstava úrody, zeleninový trh, predaj kyslej kapusty, občerstvenie

FARM FEST zóna otvorená od 8.00 do 20.00 hod.
Kulinárska zeľová show, varenie tradičných jedál kuchármi z Aregala Slovákia. **My varíme ze zeľá**, výstava úrody, zeleninový trh, predaj kyslej kapusty, občerstvenie

FARM FEST zóna otvorená od 8.00 do 20.00 hod.
Kulinárska zeľová show, varenie tradičných jedál kuchármi z Aregala Slovákia. **My varíme ze zeľá**, výstava úrody, zeleninový trh, predaj kyslej kapusty, občerstvenie

3.

REMESELNÝ JARMOK
Mlynská ulica

Jarmok otvorený od 12.00 do 20.00 hod.
predaj tradičných a remeselných produktov, hand made výrobkov, šperkov, pochutín...

Jarmok otvorený od 8.00 do 20.00 hod.
predaj tradičných a remeselných produktov, hand made výrobkov, šperkov, pochutín...

Jarmok otvorený od 8.00 do 20.00 hod.
predaj tradičných a remeselných produktov, hand made výrobkov, šperkov, pochutín...

5.

POUR ART ZÓNA
synagoga

Otvorené od 14.00 do 17.00 hod., prehliadky synagógy, **ZÁHRADA VEČNOSTI** - výstava fotografií židovského cintorína v Stupave
1. 10. o 19.00 hod., výstava potrav do 25. 10. **19.00 Predburger Klezmer Band**

Otvorené od 9.00 do 18.00 hod., prehliadky synagógy, **ZÁHRADA VEČNOSTI** - výstava fotografií židovského cintorína v Stupave
od 9.00 do 15.00 hod., Burza kníh **17.00 Katka Ščevčíková & Slip The Beat**

Otvorené od 9.00 do 18.00 hod., prehliadky synagógy, **ZÁHRADA VEČNOSTI** - výstava fotografií židovského cintorína v Stupave
17.00 Erik Rothenstein - impresie klasickej hudby

4.

KINO X
Agátová ulica / Kultúrny dom

Otvorené od 8.00 do 18.00 hod., súkromné múzeum A. Stančkovského v Meste, predaj rezanej a kyslej kapusty, ukážky spracovania kapusty, tlačenie kapusty do súdkov, predaj kapustnice a kapustových výrobkov, občerstvenie, WC

14.00 hod., moderovaná prezentácia o Ferdišovi Kostikovi - (Milan Greguš) **15.30 hod.**, moderovaná prezentácia o Stupavskom parku - (Ivan Klas)

11.

TRADIČNÁ ZÓNA
Okolie knižnice R. Morica

1.

KULTÚRNY DOM
Agátová ulica

Kultúrny dom otvorený od 17.00 do 24.00 hod., informačný stánok mesta Stupava, trhovisko vo veľkej sále - predaj textilu, doplnkov..., výstava obrazov a hand made výrobkov od miestnych umelcov, **+** prvá pomoc, WC

Kultúrny dom otvorený od 8.00 do 24.00 hod., informačný stánok mesta Stupava, trhovisko vo veľkej sále - predaj textilu, doplnkov..., výstava obrazov a hand made výrobkov od miestnych umelcov, **+** prvá pomoc, WC

Kultúrny dom otvorený od 8.00 do 24.00 hod., informačný stánok mesta Stupava, trhovisko vo veľkej sále - predaj textilu, doplnkov..., výstava obrazov a hand made výrobkov od miestnych umelcov, **+** prvá pomoc, WC

7.

KOSTOL
Námestie sv. Trojice

Kostol - vstupný od 10.00 do 17.30 hod., prehliadky farského kostola a panského oratória s lektorským výkladom.
Vstup každú celú hodinu, posledný vstup o 17.00 hod.

10.45 Slávnosťná sv. omša s podákovanim za tohtoročnú úrodu vo farskom kostole v Stupave
Kostol - vstupný od 16.00 do 19.00 hod., prehliadky farského kostola a panského oratória s lektorským výkladom.
Vstup každú celú hodinu, posledný vstup o 18.00 hod.

8.

STUPAVAR ZÓNA
Cementárnská ulica

Otvorené od 13.00 do 18.00 hod., prehliadky pivovaru Stupavar **od 18.00 do 22.00** - hudobno-kultúrne podujatie Brewing Punk: **10 13. Jeho Skromnosť & Personál, Šomy The D.J.**, občerstvenie, WC

10.

KOMUNAL KLUB
Hlavná ulica

Piváreň v centre Stupavy, v ponuke pivo z miestneho pivovaru Stupavar, studené jedlá, free wifi, detské drevené ihrisko, WC,
21.00 - D.J. rozdeľte so svojim programom šie cez 9te

15.00 burza viny/ platní, CD, MC a audioknží **22.00** reggae SKA party - Dance Craze Sound System

12.

AGROSERVIS
Hviezdoslavova ulica

Otvorené od 9.00 do 18.00 hod., Predajná výstava chryzantém, sirôtok a trvaliek, dušičkových a jesenných aranžmánov kvetín. Predaj ihličnatých, listnatých a ovocných drevín.

Otvorené od 7.30 do 12.00 hod., Predajná výstava chryzantém, sirôtok a trvaliek, dušičkových a jesenných aranžmánov kvetín. Predaj ihličnatých, listnatých a ovocných drevín.

NA VŠETKY PODLUATIA
JE VSTUP VOLNÝ

9.

VÝSTAVA DUBOVÉHO NÁBYTKU
Agátová ulica

Otvorené od 9.00 do 17.00 hod., nepredajná výstava ručne vyrábaného dubového nábytku 500 rokov starou technikou, spájané dreva bez skrutkových a lepených spojov

Otvorené od 9.00 do 17.00 hod., nepredajná výstava ručne vyrábaného dubového nábytku 500 rokov starou technikou, spájané dreva bez skrutkových a lepených spojov

Stretnutia s muflónmi

Ak kráčate potichu počas výletov malokarpatskými lesmi, nezriedka natrafíte na stádo trieliacich muflónov.

V zime, keď sa muflóny združujú, môže mať taká črieda aj päťdesiat jedincov. A to je už, veru, poriadny rachot.

Muflónom sa často krivdí, keď ich považujú za nepôvodných obyvateľov Slovenska. Celkom iste žili na našom území skôr, než sem prišli prví Slovania. Až posledná ľadová doba vytlačila muflóny zo strednej do južnej Európy, kde neskôr preživali zvyšky ich populácií iba na ostrovoch Sardínia a Korzika.

Muflónom sa do svojej pravlasti pomohol vrátiť v roku 1868 gróf Karol Forgách (Forgáč). Vytvoril základnú čriedu z tých jedincov, ktoré získal z bruselskej a frankfurtskej zoologickej záhrady. Najprv choval muflóny vo zvernici pri Nitre a keďže sa im tu výborne darilo, rozhodol sa ich vypustiť do voľnej prírody.

Muflóny neznášajú tuhé zimy a veľa snehu, preto najsevernejším miestom, kde u nás žijú, sú Strážovské vrchy. Dôkazom, že sa týmto zvieratám v našich podmienkach darí, je to, že sú väčšie ako muflóny z už spomínaných stredomorských ostrovov – statné barany môžu vážiť až päťdesiat kíl, navyše majú aj dlhšie rohy ako ich južanskí príbuzní.

Posledným zaregistrovaným rekordmanom je baran s rohmi dlhými až 98 centimetrov.

Pravda, rohy sú špirálovito stočené, takže zdanlivo môžu pôsobiť kratšie. Často sa stáva, že sa baranovi začne ohýbať roh nesprávnym smerom a vrasť mu špicou do čeluste alebo do papule. Takéto zviera to má, bohužiaľ, zrátané.

Samiciam narastajú len výnimočne krátke rožky, väčšinou sú však „hore bez“, čiže bezrohé. Ako sme už povedali, muflóny žijú v čriedach, iba staré barany sa potulujú po lesoch osamelo alebo v partiách po dvoch až štyroch. Keď odpočívajú alebo sa pasú, stojí vždy jedno zviera na stráži, väčšinou to býva staršia, skúsená ovca, ale niekedy aj starý baran, vodca čriedy. Keď zbadá nebezpečenstvo, vydá prudký hvizd a črieda uteká kadeľahšie.

Po krátkej vzdialenosti sa na okamih muflóny zastavia, prudko zavetria a pokračujú v úteku. Behať vedú veľmi rýchlo aj v neschodnom teréne. Muflóny sa ozývajú krátkym bečaním podobne ako domáce ovce. Bečanie má zvolávací význam. Ak ho chcete napodobniť a vyskúšať, keď stretnete čriedu, ktorá si vás vďaka priaznivému vetru nevšimla, skúste vydať tón, akým sa ozývajú ovce, pravdepodobne sa vám podarí čriedu prilákať bližšie.

Muflónom sa na Slovensku skutočne páči, o čom svedčí aj to, že sa znášajú s ďalšími obyvateľmi lesa a nažívajú s nimi bez konfliktov. Napríklad jelenia zver sa s obľubou pasie v blízkosti muflónov, dokonca z toho ťaží. Muflóny totiž dokážu rýchlejšie a skôr rozoznať blížiaci sa nebezpečenstvo a upozornia naň aj svoje okolie.

Tomáš ČEJKA
Foto: archív

Stupavský žralok

MÁME PRE VÁS PRIPRAVENÉHO ECHT ŽRALOKA, LOSOSA, TUNIACA AJ TRESKU (ŠECI PÔVODOM Z NÓRSKA). ĎALEJ ZÁHORÁCKY PEČENÝ DIVIAK A RÔZNE DOBROTÝ OD POCTIVÉHO SLOVENSKEHO VÝROBCU BERTO...
mňam!

VÍNO A BURČIAK MADE IN TOPOĽČIANKY.

P.S.: GRIL SA BUDE OTÁČAŤ PRED KULTURÁKOM.

Dni zelá Stupava
2. - 4. október 2015

BERTO 1991

krajin

elektro HARAMIA

VIETE, ŽE...?

- ✓ Najdlhšie pôsobiacim kňazom v Stupave bol Mikuláš Teoreős, rodák z Kočoviec (okr. Nové Mesto nad Váhom). Stupavským farárom bol v rokoch 1841 – 1884, nepretržite pôsobil v tejto funkcii 43 rokov. Pochovaný je na starom cintoríne v Stupave.
- ✓ Pod Kostolom sv. Štefana v Stupave je krypta z roku 1707. Slúžila ako miesto posledného odpočinku pre miestnych kňazov, významné osobnosti a fundátorov kostola.
- ✓ Prvým po mene známym stupavským farárom je Ján Bayer, ktorý sa spomína v listine z roku 1526 v súvislosti s benefíciom v Kaplnke Božieho Tela v Bratislave.
- ✓ V Stupave podľa zverejneného registra pôsobí 114 občianskych združení. **(mg)**

NAPÍSAĽI O NÁS

Preßburger Zeitung,
11. oktober 1911

Sviatok vinobrania v Stupave. Zo Stupavy nám píše náš korešpondent: Tunajšia filiálka Uhorských invalidných robotníkov a Spolok penzistov zorganizovali pre rezervnú pokladnicu zo 7. na 8. októbra v hostinci „U zlatého jeleňa“ Sviatok vinobrania. Vďaka dobrej návštevnosti, vynikajúcej hudbe a dokonalým službám všetko prebehlo v dobrej nálade. Výbor, na čele ktorého stál predseda Jozef Tůma, a všetci ostatní vynaložili úsilie, aby bol priebeh sviatku úspešný. Originálna bola výzdoba sviatočnej sály, mala vzhľad vinohradu. Beda tým, ktorí by siahli rukou na dekoráciu, ktorá bola pastvou pre oči. Okamžite boli hopom vzatí strážcami hrozna a za hlasného volania prítomných „haló“ vyvedení na poschodie domu, kde im bol nariadený neodvolateľný trest. Stručne povedané, bola to v pravom slova zmysle veľká naháňačka. Oslava trvala do svitania.

Preklad
Milan KUBÍČEK

Ulice a námestia Stupavy a Mástu

Hostinec na Bednární

Debnářeň

Ulica so zvláštnym názvom Debnáreň sa nachádza vo východnej časti mesta, v blízkosti židovského cintorína. Debnáreň bolo v minulosti pomenovanie malého údolia, ležiaceho v parku medzi bývalým mlynom a letným kinom. Názov napovedá, že v týchto miestach bola v minulosti zrejme dielňa na výrobu debnánskych výrobkov. Na historických mapách je v týchto miestach zobrazená cesta vedúca od mlyna k dvom murovaným budovám, označeným nemeckým názvom *Binderei* (Debnáreň). Situovanie debnárne v blízkosti mlyna nebolo náhodné, mlyn slúžil pravdepodobne aj na rezanie dreva pre potreby debnánskych majstrov.

Debnárske remeslo

Debnárske remeslo má na území dnešného Slovenska dlhú tradíciu. Svoj prvý cech si debnári založili už v roku 1475 v Prešove. Spočiatku sa delili podľa zamerania svojej práce na súdkarov, sudárov a bečkárov. V minulosti išlo o bežné výrobky z dreva, ktoré slúžili na prepravu a uskladnenie tekutín, sypkých aj

masných potravín a materiálov. Debnári zhotovovali svoje výrobky z mäkkého dreva ihličnatých stromov – bežné drevené nádoby pre domácnosť, súdky na masť a sypké materiály. Naopak, súdkari a bečkári zhotovovali svoje výrobky z tvrdého dreva. Boli to najmä rôzne sudy, bečky, vane a kade, potrebné najmä pre vinohradníkov, roľníkov, pivovarníkov a páleníkov. Zaznamenané profesie debnárov uvádza stupavská cirkevná matrika už v polovici 18. storočia. Zaujímavou je aj správa v novinách *Preßburger Zeitung* z roku 1793, kde sa spomína, že do Stupavy sa prisťahovali istí debnáarski tovariši z Horného Sliezska okolo roku 1740. Kedy sa skončila prevádzka stupavskej debnárne, zatiaľ presne nevieme.

Debnárov vystriedali hostinskí

Pravdepodobne to bolo v druhej polovici 19. storočia, v tomto období bola debnárň známa už svojimi pohostinskými službami, budova slúžila ako výletný hostinec. Aj na mape z 19. storočia je na objekte debnárne zakreslená vďaka, symbol

Devínska cesta

hostinca. Pamätníci si spomínali, že hostinským bol v medzivojnovom období istý Nemec a okrem piva sa tu dal objednať aj chutný „puterbrót“ (chlieb s maslom). Okrem výčapu sa tu nachádzali kolkáreň a tančiareň, v podzemí debnárne je rozsiahla pivnica. Podoba hostinca a jeho okolia zo začiatku 20. storočia je zachytená na historickej pohľadnici. Dnes si môžete dať pivo, prípadne kávu najbližšie len v útulnej krčmičke v susednom historickom mlyne.

Devínska cesta

Devínska cesta patrí medzi najdlhšie ulice v Stupave, nachádza sa v juhozápadnej časti mesta. Cesta je zakreslená už na mape prvého vojenského mapovania z poslednej štvrtiny 18. storočia. Historická cesta vedie po nezmenenej trase, začína pri bývalom Obecnom dome v Máste, dnes Mestskej knižnici Ruda Morica. Pokračuje smerom k čistiarni odpadových vôd, odtiaľ do poľného mlyna, dnes Hotela Karpatia až do Devínskej Novej Vsi. Na Devínskej ceste je dnes pomerne rušná automobilová premávka, v blízkosti Devínskej Novej Vsi bola postavená a neskôr značne rozšírená továreň na výrobu automobilov.

Možno porovnateľne rušný bol na nej pohyb aj v minulosti. Išlo o dôležitú prístupovú cestu pre roľníkov k svojim poliam

a trávnatým lúkam ležiacim na západ od Mástu. Vieť ťažké vozy naložené senom, úrodou, prípadne hnojom po poľných cestách bývalo často riskantné. Svedectvom toho sú aj kríže a Božie muky postavené na trase cesty. Plnili funkciu ochrany pocestných, niektoré z nich sú pravdepodobne aj pamiatkou na nešťastné udalosti, ktoré sa udiali na tejto ceste v minulosti.

Milan GREGUŠ
Foto: autor

STALO SA...

V októbri

1. októbra 1947 začala v Máste fungovať
detská opatrovňa. Tvorila ju jedna miestnosť
v Obecnom dome, prijatých bolo 36 detí.

8. októbra 1929 obecné zastupiteľstvo v Stupave kladne vybavilo žiadosť staviteľov Stupavskej cementárne (českej banky Union a Handlovských uhoľných baní), v ktorej žiadali odpustenie obecných daní na tri roky.

9. októbra 1938 sa konala ustanovujúca schôdza Hlinkovej gardy v Stupave.

11. októbra 1878 sa v Stupave narodil
džbankár Ferdiš Kostka. Zomrel v Bratislave

28. júla 1951, pochovaný je na starom cintoríne v Stupave.

12. októbra 1705 zomrel Daniel Lönzkröner, správca pälfyovského panstva v Stupave. Pochovaný je v krypte stupavského Kostola sv. Štefana. Narodil sa v roku 1630.

14. októbra 1922 zahrali členovia
stupavského Sokola ochotnícke divadelné
predstavenie *Nemaľuj čerta na stenu* od
autora V. Kroftu.

18. októbra 1923 zomrel stupavský lekárnik Jan Raýman. Narodil sa v roku 1855, pochovaný je na starom cintoríne v Stupave.

20. októbra 1922 zomrel vo Viedni gróf

Štefan Burian, rakúsko-uhorský diplomat a politik. Narodil sa v Stupave 16. januára 1851.

21. októbra 1741 sa v Stupave narodil sochár Anton Marschall. Jeho busta – autoportrét je v zbierkach Múzea krásneho umenia v Budapešti. Prvou doloženou prácou sú dvaja pozlátení anjeli na hlavnom oltári v hornom farskom kostole v Pezinku. Zomrel 10. septembra 1794 v Bratislave.

24. októbra 1739 sa v Stupave narodili dvojčičky Leopold III. a Karolína Pálffy. Karolína zomrela 26. apríla 1799, Leopold 4. októbra 1799 vo Viedni. Obaja sú pochovaní v pálfyovskej krypte v Malackách.

27. októbra 1935 bol vymenovaný za čestného občana Stupavy prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

27. októbra 1983 bola otvorená materská škola na Marcheggskej ulici. Koncom roka škôlku navštevovalo 32 detí, o ktoré sa staralo 12 zamestnancov.

28. októbra 1969, pri príležitosti 50. výročia vzniku Československej republiky, boli pred Kostolom sv. Štefana v Stupave zasadené dve pamätné lipy.

30. októbra 1819 sa v Stupave narodil Martin Klas, lodný konštruktér, kráľovský radca, krajinský staviteľ a dozorca. Zomrel v Budapešti 16. marca 1881. (ma)

Október v prísloviach a pranostikách

V októbri sa začínajú skutočne chladné dni. Začiatkom mesiaca odlietajú divé husi a definitívne prestáva obťažovať aj ten najvytrvalejší hmyz. Gazdovia mali v tomto čase už poslednú úrodu – zemiaky a ovocie – uskladnenú v pivniciach. Všetci sa pripravovali na zimu, opravovali pece a kachle, plno práce mali aj čižmári.

Všeobecné októbrové pranostiky sa týkali najmä odhadov blížiacej sa zimy. Mierne počasie v októbri veštilo tuhú zimu, vravievalo sa, že *ak je október veľmi zelený, bude potom január (hodne) studený. Prípadne opačne, keď v októbri prídu tuhé mrazy, v januári zima málo nás omrzí.* Výdatné októbrové dažde predpovedali úrodný rok. Storočný kalendár charakterizuje október ako mesiac s daždivým a polooblačným počasím, koncom mesiaca býva chladno a hmľisto.

Zásoby na zimu

Gazdov na poli vystriedali poľovníci (aj pytláci), ktorí začiatkom októbra chodili najmä na tradičné

poľovačky na zajace. V starých kalendároch preto bývala poznámka, že v tomto mesiaci bolo možné lacno kúpiť zverinu. V októbri bolo potrebné zásobiť sa na zimu, prípadne si zarobiť predajom úrody. Nemenej dôležitým bolo aj zásobenie domu na zimu palivovým drevom. V roku 1560 získala Stupava od panovníka rozšírenie privilégií na konanie výročných trhov. K dvom predchádzajúcim panovníkom povolil aj každoročný výročný trh na sviatok sv. Dionýza mučeníka, 3. októbra. Vo väčších mestách sa konali aj veľké trhy s obilím, na plné obrátky pracovali vodné mlyny. Múka bola totiž v roľníckych kuchyniach nepostrádateľná, piekol sa z nej najmä chlieb a sviatočné koláče, pestré využitie mala aj pri

príprave iných jedál. Na stupavskom potoku v minulosti pracovalo viacero mlynov na obilie, do dnešných dní za zachovali dva. Jeden môžete objaviť na Mlynskej ulici, druhý sa nachádza v parku. Viacerí ho poznajú vďaka obľúbenej krčmičke Šenk Mlyn.

Pranostiky na sviatky svätcov

Medzi najznámejších a obľúbených svätcov, ktorých sviatky si uctieame v októbri, patria sv. Gál, sv. Šimon a Júda, sv. Uršula a Kordula. Sviatky svätcov boli v minulosti uctievané bohoslužbami a púťami, svätci sa stávali patrónmi kostolov a kaplniek, viacerí z nich boli považovaní za ochrancov pri nástrahách života.

Spoločné aj súkromné uctievanie sviatku svätcov sa stalo pamätným dňom. Ľudia sa podľa sviatkov orientovali počas roka a všimli si bežné a výnimočné javy v tieto dni. Napríklad na sviatok sv. Gála (16. 10.) si všimli premenlivosť počasia, vravievali *na Gála chvíľa nestála*. Podľa počasia na sviatok sv. Uršule a Korduly (21. – 22. 9.) sa vraj dala odhadnúť prichádzajúca zima: *Ako započnú Uršula a Kordula, taká bude zima*. Mráz a sneh sa objavoval už na sviatok sv. Šimona a sv. Júdu (28. 10.) *na Šimona Judy mrznú v poli hrudy, Šimon a Judy – prikryva hrudy*.

Zber a nakladanie kapusty

V októbri sa končievali práce na poli. Gazdovia v záhradách a sadoch orezávali, prípadne sadili nové stromy, gazdiné v teple izieb česávali ľan. Záhoráci mali v tomto čase aj inú, dôležitú prácu. Starostlivo si chystali drevené sudy, zásobovali sa soľou a rascou. Začínal zber kapusty, ktorej sa darilo najmä v okolí Stupavy,

Mástu a Záhorskej Bystrice. Dozretú kapustu odviezli z poľa domov, a aby vydržala celú zimu, bolo ju potrebné narezať, nasoliť a natlačiť do vyčistených drevených sudov. Uchovanie dobrej chuti kvasenej kapusty záviselo od jej riadneho natlačenia. V minulosti na dobré natlačenie kapusty využívali gazdovia a gazdiné vlastnú váhu tela, bosými umytými nohami zašliapávali v sude jednotlivé vrstvy narezanej kapusty. Konzervačnou látkou bola soľ, niekto pridáva aj rascu, kôpor, bobkový list či chren. Kvalitná kyslá kapusta bola počas zimných dní obľúbeným dostupným jedlom a zdrojom vitamínov. Je to pravda, veď dodnes sa rozpráva, že *od kapusty chlap je hustý*. Tí vtipnejší dodávajú, že *kapusta je dobrá, keď sa sviňa cez ňu preváľa*. Myslia tým pridanie mäsa do kapustnice zo zimných zabíjačiek. Počas Dní zelá ochutnajte jedlá z kapusty aj vy, lebo ako hovorí múdre porekadlo: *kto nerád kapustu, to je mrcha gazda*.

Milan GREGUŠ
Foto: autor

AES group
realitná kancelária

3 a 4-izbové domy

za uvádzacie ceny

od 119.900€

spúšťame predaj

v novej lokalite
na Lesnej ul. v Stupave

obhliadku

vášho nového domu
si dohodnete na

0948 484 235

Mgr. Andrej Ščasný

www.reality-stupava.sk

Stredoveká sobota

Poznáte stredoveký príbeh cnostnej Jany, šľachetného Arnošta a hýrivca Quida? Nie? Tak čítajte. Zavedieme vás do Kaštieľskeho parku, ktorý sa v jednu septembrovú sobotu vrátil o niekoľko storočí späť a na chvíľu zastal v stredoveku.

V tom romantickom príbehu sa proti sebe v boji stretnú dva rody – rod s erbom ľalie, symbolu čistoty a rod s erbom kohúta, symbolu bitkára. Ako inak, aj v tomto súboji, ako bolo v stredoveku zvykom, išlo o obhájenie cti a k tomu ako bonus víťaz získal srdce a veno urodzenej dámy. V našom príbehu priazeň panny Jany získal Quido, rytier s erbom kohúta. Týmto by sa všetko mohlo skončiť a všetci by si šťastne pripili na dlhý život zaľúbencov... ibaže, to by nebol Quido. Nestačilo mu jedno srdce a jedna panna, chcel viac. Tak sa rozbehol do sveta, a keď sa odtiaľ k Jane vrátil, už dávno vedela o všetkom, čo napáchal. A aby jej česť nezostala poškvrnená, na scénu opäť pricválal Arnošt. Už asi tušíte, ako sa to všetko skončilo. No áno, Arnošt s erbom čistej ľalie vyhral, Janu požiadal o ruku a kdesi dodnes šťastne žijú aj so svojimi piatimi deťmi. Quido tiež dostal,

čo si zaslúžil – nielenže prehrál v súboji, ale ešte sa aj musel zosobášiť so ženou, ktorá sa postarala o to, aby nebehal po svete, ale sedel pri nej doma. Príbeh Kohút a ľalia, ktorý v sobotu 19. septembra v stupav-

skom Kaštieľskom parku odohrali členovia skupiny historického šermu s názvom Rád svätého Galahada, sa skončil víťazstvom statočných a porážkou nečestných. Presne tak ako aj ďalšie ukážky v podaní šermiarov

a divadelníkov, ktorí v ten slnečný deň prišli zabávať Stupavčanov. Hostiteľmi boli domáci zo združenia Ursus a do programu zapojili aj svoj dorast, Mladé medvede (prezývané Gumkáči).

Okrem spomínaných Galahadčanov svoje umenie predviedli tiež členovia šermiarsko-divadelnej spoločnosti Argyll. Popri ukázkach stredovekých bojových techník, zbraní a výstroja, si najmä deti mohli vyskúšať zručnosť a silu v strielaní z luku, hádzaní loptičiek do otvoru v makete šaša, v šermovaní s tyčami či v ťahaní za povraz. Dospelí mohli preveriť svoju trpezlivosť a dobrú mušku pri hádzaní kovových hviezd do terča, prípadne potrápiť svaly veslovaním na rybníku. Zvedavci nakukali do pestrých šiatrov alebo sa nechali ponúknuť niektorou z dobrôt na drevených stoloch.

Hodovalo sa aj pri stánkoch s vínom, cukrovou vatou a stupavským pivom. Na konci tábora parkovali dve vyblýskané motorky, doviezli sa na nich rytieri. Určite preto, aby mohli svoje dva kone ponúknuť na vozenie pre všetkých, ktorí sa nebáli vysadnúť do sedla. Definitívnou bodkou za tohtoročným Stredovekým piknikom v stupavskom Kaštieľskom parku bola pôsobivá ohňová šou.

Daša ČEJKOVÁ
Foto: Milan GREGUŠ

Netradičné oslavy SNP

Mesto Stupava si výročie Slovenského národného povstania tento rok uctilo nielen pietnym položením vencov k pomníku Kvet vďaka pri kultúrnom dome.

V Malom parku sa 1. septembra konalo podujatie s programom pre všetky vekové kategórie, na ktorom mohli všetci zážitkovou formou spoznať každodenný život vojakov počas druhej svetovej vojny. O zaujímavý program sa postaral tím združenia Múzeum na kolesách, ktoré do Stupavy priviezlo nielen repliky vojenských uniforiem, zbraní, ale aj stan prvej pomoci s vybavením poľnej nemocnice. Všetky exponáty boli návštevníkom podujatia voľne k dispozícii, nechýbal k nim ani odborný výklad a ukážky použitia. Deti si mohli vyskúšať športový hod granátom, prípadne techniku hľadania zakopaných mín. Vizuálnu atraktivitu zvyšovali aj vystavené historické originály vojenských áut a motoriek, s ktorými sa prišli popýšiť súkromní zberatelia. Deťom spestrili program aj členovia skupiny historického šermu URSUS, v atraktívnom vystúpení predviedli ukážky šermu a bitiek. Deťom boli k dispozícii tvorivé dielničky s animátormi, nechýbalo obľúbené maľovanie na tvár a skákací hrad. Podujatie svojou dobrou návštevnosťou potvrdilo predpoklad, že Malý park bude žiadanou a vhodnou verejnou oddychovou zónou pre Stupavčanov. Mesto Stupava plánuje využívať jeho plochu v budúcom roku ešte intenzívnejšie. (mg)

Jakubov OSTROV SNOFF

Jednou z letných akcií v stupavskej synagóge bola tiež vernisáž a výstava obrazov Jakuba Kováča. Jeho grafiky a maľby ste si mohli pozrieť na vernisáži 28. 8. 2015 alebo počas nasledujúcich dvoch dní.

Živelnosť, nespútanosť, snové fantázie, v ktorých tancujú ženské telá, kmene košatých stromov či tenučké linky bizarných rastlín. Aj takto by sa dali charakterizovať obrázky Jakuba Kováča, ktoré v stupavskej synagóge vystavil na svojej prvej samostatnej výstave OSTROV SNOFF. Jakub maľuje od šiestich rokov a ako hovorí, svoj prvý obrázok namaľoval vo-

dovými farbami na noviny. Táto spontánnosť v ňom zostala dodnes a dôkazy sú viditeľné. Nájdete ich napríklad na kresbe, ktorej papier je z druhej strany popísaný poznámkami. Alebo na inom, kde spolu s odtlačkom farebnej fantázie zostal aj kávový odtlačok dna šálky. Časť jeho tvorby zľahka zachytáva prchavý pocit okamihu, iné obrázky, ako tvrdí, vznikajú postupne, premyslene a nosí ich v hlave a v duši dlho predtým, než ich dá na papier či inú plochu. Inšpiráciu nachádza najmä v sebe a iba málo vecí vzniká podľa konkrétnej predlohy, na to si totiž až priveľmi cení tvorivú slobodu. Proces svojej tvorby prirovnáva k poháru, ktorý sa určitý čas plní a následne vyprázdňuje, prudko alebo postupne, záleží na okolnostiach. Na otázku, ktorú techniku uprednostňuje, odpovedá: „Technika je zakaždým osobitá, citlivo skúšam, aby som vytvoril dielko, čo drží ducha.“

Daša ČEJKOVÁ
Foto: Milan GREGUŠ

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

NARODILI SA:

DIANA ČIMOVÁ, DANIEL GERHÁRT, ADAM KLENOVIČ, MARTIN MAŠEK, LUCAS HERDICS, KAROL ZALEŠÍK, OLIVER CHOVANEC, DALIBOR DANIŠ, ŠTEFAN BILAČIČ, GREGOR SADLOŇ, SABINA VIGEROVÁ, VIKTÓRIA VIGEROVÁ, MICHAL NOVOTNÝ

ZOSOBÁŠILI SA:

CHRISTOPHER WILLIAM ROBERTS a MONIKA MAROŠOVÁ
ING. LUKÁŠ VÁČZY a ING. EMÍLIA KOHÚTOVÁ
JAROSLAV MARTINKOVIČ a ALENA VESELÁ
MARTIN ONDRÁŠIK a VERONIKA SOBOLOVÁ
ING. DÁVID ŠOLTÝS a MICHAELA POLAKOVIČOVÁ
ONDREJ JANÁK a MÁRIA ČEREŠNÍKOVÁ
ING. PETER BELEŠ a MGR. JANA HURTOVÁ

ZOMRELI:

MÁRIA KAVICKÁ (1925)
MÁRIA HASOŇOVÁ (1945)
RUDOLF VOLNÁR (1939)
JAKUB MONCMAN (1987)
JOZEF MIKOCZI (1959)
RUŽENA MERCLOVÁ (1922)
PAVEL STRAKA (1952)
IGOR PAUL (1969)

SPOLOČENSKÉ OZNAMY

☒ Dňa 12. októbra 2015 uplynú 65 rokov od svadby Jozefa a Emílie Muráňiových z Borinky. Veľa zdravia a radosti zo srdca želajú synovia, vnúčatá a pravnúčatá. Vaša láska, rozvaha a obetavosť je pre nás vzorom.

Ďakujeme, dedko,
ďakujeme, babka

☒ POĎAKOVANIE

Ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom a známym za odprevadenie našej mamy, babky, prababky, švagrinej, krstnej mamy a tety p. Evky Janásovej (rod. Zemkovej) na poslednej ceste. Ďakujeme za prejavenú sústrasť a kvetinové dary.

Smútiaca rodina

SPOMÍNANIE

Dňa 5. 10. 2015 uplynuli dva roky, čo nás opustil milovaný dedko, manžel a brat **JÁN STRASKÝ**. S láskou spomína celá rodina.

Dňa 20. 9. 2015 uplynulo 10 rokov od úmrtia môjho manžela **Milana MADERA**. Všetci, ktorí ho poznali, spomeňte si naňho, prosím. Manželka s rodinou.

Neplačte, že som odišiel, len klúd si prajte v srdci večný, spomienku si na mňa zachovajte. Dňa 13. 9. 2015 uplynú tri roky čo nás navždy opustil syn **Mario KORDA**. S láskou spomína mama a celá rodina. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

KAM V STUPAVE

PROGRAM POHODKY NA OKTÓBER

2. - 23. 10. 2015 4x piatok Točenie na hrnčiarskom kruhu, lektorka: Dominika Ďatelinková, od 17. - 19.30hod, poplatok 38 € (v cene je hlina aj výpal, na kurze sa neglazuje).

12. a 19. 10. 2015 2x pondelok kurz modelovania, od 17.-19.hod. Lektorka Ivetka Vacháľková. Poplatok: dospelý 25 €, dieťa 15 €, rodič + dieťa 35 € (v cene je všetok materiál aj výpal)

14. 10. 2015 streda Fimo - šperk, plátkové zlato a striebro, od 17.-19 hod Lektorka: Bea Rybárová. Poplatok 12 € (v cene je všetok materiál).

16. 10. - 13. 11. 2015 4x piatok kurz maľovania, od 18.-20 hod. Lektorka Mgr art Lenka Šeniglová. Poplatok 35 € (v cene je všetok materiál). (okrem 30.10. jesenné prázdniny)

21. 10. 2015 streda Výroba jesenného venca, lektorka: Katka Vajdová, od 18. - 20.hod, poplatok 15 € (v cene je všetok materiál: prírodniny, ozdoby, korpus,...).

22. 10. 2015 štvrtok Thajská kuchyňa - škola zdravého varenia. Varíme rýchlo a zdravo. - lektorka: Michaela Trezzi. Od 17. - 19.hod, poplatok 20 € (v cene je všetok materiál).

Na kurzy a tvorivé dielne je potrebné sa prihlásiť: telefonicky na tel.: 0918 420 437 e-mail: ozpohodka@gmail.com

OZ Pohodka, sídlo dielne:

Stupava, Hlavná 90, www.pohodka.sk

štvrtok 1. októbra

- ☑ **19.00 hod.** Vladimír Švestka - Záhrada večnosti, vernisáž výstavy fotografií, stupavská synagóga

piatok 2. októbra

- ☑ **19.00 hod.** Preßburger Klezmer Band, koncert, stupavská synagóga

sobota 3. októbra

- ☑ **19.00 hod.** Burza kníh, stupavská synagóga
- ☑ **17.00 hod.** Katka Ščevlíková & Slip The Beat, koncert, stupavská synagóga

nedeľa 4. októbra

- ☑ **14.00 hod.** Ferdiš Kostka, moderované pásmo historických fotografií, Kino X Stupava
- ☑ **15.30 hod.** Stupavský park, moderovaná prezentácia o histórii stupavského parku, Kino X Stupava
- ☑ **18.00 hod.** Erik Rothenstein, koncert, stupavská synagóga

piatok 9. októbra

- ☑ **18.00 hod.** Hotel Transylvánia 2, animovaná rodinná komédia, 90 min., USA, Kino X Stupava
- ☑ **20.00 hod.** Wilsonov, krimikomédia, 115 min., Česko/Slovensko, Kino X Stupava

LITERÁRNO-DRAMATICKÝ SÚBOR

Pozývam záujemcov o literatúru a divadlo na úvodné stretnutie s cieľom založenia Literárno-dramatického súboru so zameraním na prácu s textom (písaným, čítaným, hovoreným) v oblasti literatúry a divadla. Stretnutie sa uskutoční 14. októbra 2015 (streda) o 19.00 hod. v sále reštaurácie „Maroš“ na Hlavnej ul. č. 962 v Stupave.

Jozef BINDER

e-mail: jozef.binder2@gmail.com

Tel.: 0908 780 897

KOMORNÉ DIVADLO P O U R A R T

Slamený klobúk

KOMÉDIA S PIESNAMI

Komorné divadlo a o. z. Pour Art

Vás pozývajú na divadelné predstavenie **SLAMENÝ KLOBÚK**, ktoré sa uskutoční **v nedeľu 11. 10. 2015 o 18:00 hod.**

Vstupenky zakúpíte v stupavských prevádzkach: Sport Moda Milica, Zlatníctvo Woletz, Via cestovná agentúra, vinotéka VINOPI v pokladni Kina X a online na www.kinox.sk. Rezervácie vstupeniek sú možné aj prostredníctvom emailu na adrese vstupenky@pourart.sk.

OKTÓBROVÉ SUNÉČKO

Každú STREDU od 18.00 hod.

Kurz zdravého stravovania

Každý PONDELOK cvičenie:

od 15.00 hod s bábätkami

od 16.00 hod. s väčšími deťmi

od 17.00 hod. pre dospelých, cvičenie vedie Katka

Prihláste sa na tel.: 0944614302

LATINSKÉ TANCE S MONIKOU

každý UTOROK a ŠTVRTOK pre deti

každý PONDELOK od 18.00 hod.

pre dospelých

Viac informácií na tel.: 0905 557 113

KURZ HÁČKOVANIA

Začínáme od 15.októbra, prihláste sa na e-mailovej adrese: sunecko@sunecko.sk

KURZ MASÁŽE BÁBÄTIEK

ŠTVRTOK od 1. októbra

14.30 - 15.30 hod. Kurz masáže dojčiat (6 týždňov - 10 mesiacov), CVČ Sunéčko, Hlavná 26, Stupava. Počas 5 týždňov sa mamičky, ockovi, babičky aj starí ockovia naučia, ako jemne masírovať svoje dieťaťko, aby zlepšili jeho spánok a trávenie, pomohli mu prekonať koliky a iné bolesti, zlepšili jeho imunitu a stimulovali vývin. Kurz vedie Lenka Hajtášová, certifikovaná inštruktorka masáží dojčiat IAIM. Cena kurzu: 50,- eur.

Viac informácií na tel.: 0903 325 003

alebo prostredníctvom e-mail:

lenkahajtasova@gmail.com

ŠPECIÁLNE PRE DETI

ZUMBATOMIC je cvičenie špeciálne vyvinuté pre deti. Zostava je nenáročná, ľahko zapamätateľná. Spojenie hudby s tancom podporuje koordináciu pohybov, disciplínu, rozvíja v deťoch zmysel pre tímovú prácu. Tanečná časť obsahuje štýly ako hip-hop, merengue, salsa, rumba a iné, gymnastická časť je zameraná na správne držanie tela, ohybnosť a obratnosť. Kurzy ZUMBATOMIC s gymnastikou vedie skúsená inštruktorka Mgr. Eva Sabajová.

Prvá hodina pre deti od 6 do 10 rokov je zadarmo, komu sa zapáči, môže sa prihlásiť do kurzu.

Cvičíme vždy v SOBOTU od 9.00 do 10.00 hod. v CVČ Sunéčko, cena za 1. polrok je 65 eur.

Viac informácií na tel.: 0911 564196

alebo na e-mail: zumba.eva@gmail.com,

pripadne na: www.zumbaeva.sk

sobota 10. októbra

- ☑ **16.00 hod.** Záhrada večnosti, výstava, stupavská synagóga
- ☑ **16.00 hod.** Hotel Transylvánia 2, animovaná rodinná komédia, 90 min., USA, Kino X Stupava
- ☑ **18.00 hod.** Wilsonov, krimi komédia, 115 min., Česko/Slovensko, Kino X Stupava
- ☑ **20.30 hod.** Marfan, akčný sci-fi, 134 min., USA, Kino X Stupava

VYSKÚŠAJTE LATINO

LA DANSA SCHOOL, tanečná škola s takmer 20-ročnou pôsobnosťou ponúka latino lekcie už aj v Stupave. V CVČ Sunéčko môžete zapísať do prípravky najmenšie detičky od 4 do 5 rokov. Pre ženy od 18 do 65 rokov sú pripravené hodiny tanca, kde sa naučíte alebo zdokonalíte v štýloch salsa, merengue, samba, mambo, cum-bia, reggaeton. Pred tým, ako sa zapíšete, si môžete tanečnú lekciu vyskúšať.

Podrobnejšie informácie získate na stránke www.ladansa.sk

nedeľa 11. októbra

- ☑ **14.00 hod.** Hotel Transylvánia 2, animovaná rodinná komédia, 90 min., USA, Kino X Stupava
- ☑ **16.00 hod.** Záhrada večnosti, výstava, stupavská synagóga

STRETNUTIE V POHODE

Klub seniorov POHODA pozýva na stretnutie s prednáškou a diskusiou na tému Odpúšťanie ako naša celoživotná úloha. Lektorkou je životná koučka Janette Šimková, ktorá prevedie účastníkov cez štyri úrovne odpúšťania, aby si každý našiel tú svoju cestu odpustenia človeku za nejaké previnenie či ublíženie.

UTOROK, 20. októbra 2015

o 14.00 hod. v Klube seniorov Pohoda v MKIC, 1. poschodie, vchod z Kúpeľnej ulice. Vstup voľný.

- ☑ **18.00 hod.** Slamený klobúk, divadelné predstavenie, Komorné kultúrne centrum

sobota 17. októbra

- ☑ **16.00 hod.** Záhrada večnosti, výstava fotografií, stupavská synagóga

nedeľa 18. októbra

- ☑ **16.00 hod.** Záhrada večnosti, výstava fotografií, stupavská synagóga

sobota 24. októbra

- ☑ **16.00 hod.** Záhrada večnosti, výstava fotografií, stupavská synagóga

nedeľa 25. októbra

- ☑ **16.00 hod.** Záhrada večnosti, výstava fotografií, stupavská synagóga

ZÁHRADA VEČNOSTI

Návšteva židovského cintorína na Žižkovej ulici v Bratislave zaujala fotografa Vladimíra Švestku natoľko, že sa začal venovať fotografovaniu židovských cintorínov a ich náhrobných kameňov. Postupne navštívil židovské cintoríny na Záhorí, ba dokonca za nimi zašiel aj na susednú Moravu. Najviac ho upútal stupavský židovský cintorín, ktorý neúnavne navštevoval, vyhľadával zaujímavé náhrobníky a fotografoval ich v rôznych svetelných podmienkach. Po takmer päťročnom úsilí sa mu podarilo zostaviť zbierku fotografií, ktorú si môžete pozrieť v stupavskej synagóge na výstave s názvom Záhrada večnosti. Vladimír Švestka sa pri fotografovaní zameral na atmosféru cintorína, tvary náhrobníkov, písmo a zobrazenú symboliku. Ako sám dodáva, „zmysel práce vidí najmä v predstavení významného pietneho miesta, ktoré je pre mladú generáciu úplne neznáme. Výstavou sa snaží poukázať na stopy a hodnoty, ktoré nám zanechala stupavská židovská komunita“.

VERNISÁŽ VÝSTAVY Záhrada večnosti sa uskutoční **1. októbra 2015 o 19.00 hod.** v stupavskej synagóge. Otvorená pre návštevníkov bude do 25. októbra počas sobôt a nedeľ od 17.00 do 19.00 hod. Srdečne vás pozývame. **Martin MURÁNI**, o. z. Pour Art

Viedeň a história géniov

Po úspešnom završení skvelého ročníka klaviristov zo Základnej umeleckej školy v Stupave, pre nás absolventov aj menších žiakov, z ktorých sa stali priatelia, naša pani učiteľka Marta Schultzová spolu s jej manželom dirigentom Jánom Schultzom pripravili veľmi zvláštne stretnutie s géniami klasickej hudby.

Začínali sa síce prázdniny a blížilo sa poriadne horúce leto, no my sme mali na prvú sobotu pevne dohodnutý termín výletu – do metropoly Rakúska. A tak v hojnom počte 14 osôb (išli aj rodičia), nasadáme ráno do 3 áut a spoločne sa stretávame na záchytnom parkovisku pred obrovským cintorínom na okraji Viedne. Volá sa Zentralfriedhof a je to druhý najväčší cintorín v strednej Európe. Tu odpočívajú údajne až 3 milióny ľudí a, samozrejme, géniovia umenia.

Prechádzame cez obrovskú bránu podopretú zvláštnymi stĺpmi a dych nám vyráža už pohľad do podivuhodného lesoparku. Obelisky, sochy a plastiky sú rozostavané medzi stromami, kvetmi a záhradami, kam až oko dovidí. Už pri vchode vidíme, že sem mieria obdivovatelia hudby z celého sveta, Japonci, Poliaci, Taliani. Pomaly vchádzame do oddelenia generálov hudby. Počúvame zanietené slová o Beethovenovom živote. Potom Lonino dostane symbolický kahanec a položí ho k hlave majstra Beethovena (1770-1827).

Takto postupujeme ku každému náhrobnému pomníku. Malý Dávid, ocenený za podanie diela Mozarta na súťaži v Brne, prevezme od svojej pani učiteľky kahanec,

spoločne ho zapália a potom ho položí na Mozartove (1756 – 1791) symbolické miesto odpočinku. Ako sme sa dozvedeli, Mozart skončil ako chudobný človek v masovom hrobe a jeho celoživotné dielo bolo naplno ocenené až o mnoho desaťročí neskôr.

Jakub, úspešný absolvent, si uctí pomník Franza Schuberta (1797-1828). Ja, Daniel, sa pokloním Johanessovi Brahmsovi (1833 – 1897), Maťo zase kráľovi valčíkov Johannovi Straussovi (1825 – 1899) a nakoniec sa pristavíme pri menej známom, ale pre nás klaviristov nepostrádateľnom géniovi Carlovi Czernom (1791 – 1857). Volal sa vlastne aj Karel Černý – jeho otec bol Čech. Matej zapaluje kahanec a my sa dozvedáme, že aj geniálny klavirista Franz Liszt bol jeho žiakom. Dokonca Carl ako obrovský znalec klavírnej hudby uvádzal diela Beethovena. Vlastne pomáha veľkému počtu mladých ľudí celé nasledujúce stáročia vytvorením systému výuky hry a nekonečným množstvom krásnych skladieb pre klavír. Nad jeho hrobom si naši vzácní sprievodcovia ako učiteľia aj symbolicky podávajú ruky.

Skutočnou perlou je pre nás všetkých návšteva nového hrobu. Má podobu klavírneho krídla z carrarského mramoru s podpisom Udo Jürgens. Pre nás je známy najmä vytvorením zvuky k super kreslenému animáku Tom a Jerry. Ako skladateľ a spevák predal viac ako 100 miliónov nosičov svojich skladieb. V srdci cintorína si sadáme do chrámu s pozlátenou kupolou a Ján Schultz (bývalý spevák Národného mužského zboru) nás v chladivom tichu ohromí spevom Alelujového verša, ktorý sa spieva pred evanjeliom v omši a venuje ho všetkým návštevníkom a pútnikom. Tento vzácny deň hudobnej pospolitosti malých, dospelých aj skúsených, zakončujeme návštevou Mozarthausu v srdci Viedne a dobrým spoločným obedom pri Stefansplatz.

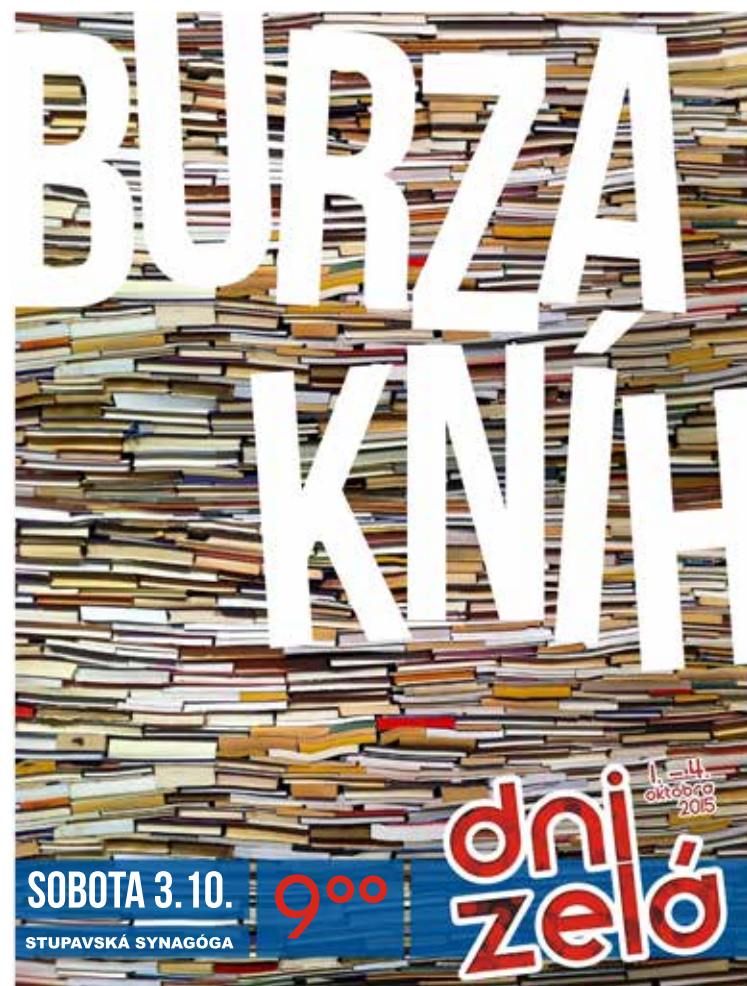
Za všetkých klaviristov a kamarátov ďakujem našim vzácnym sprievodcom manželom Schultzovým za skvelý letný výlet a inšpiráciu. Pre takúto chvíľu sa oplatí poctivo cvičiť celý rok, no nie?

Daniel TOPOLSKÝ

Foto: autor

KYVADLOVÁ DOPRAVA POČAS DNÍ ZELÁ PIATOK A SOBOTA

STUPAVA A. S.	ZÁHORSKÁ BYSTRICA	ZÁHORSKÁ BYSTRICA → BA
ODCHOD	PRÍCHOD	ODCHOD
21.40	22.00	22.09
22.10	22.30	22.39
22.40	23.00	23.09
23.30	23.40	23.59

Občianske združenie Pour Art, mesto Stupava a nezisková organizácia Jewrope vás pri príležitosti konania celomestského podujatia Dni zelá 2015 srdečne pozývajú na tradičné podujatie. V poradí siedma burza kníh sa bude konať v stupavskej synagóge so začiatkom o 9.00 hodine. Burzu podporia aj slovenskí vydavatelia. Nakupovanie, predaj či výmena končí o 15.00 hodine.

P O U R A R T MESTO STUPAVA JEWROPE VINOPI MALÝ PARK KINO X

Zľava až do

-25%

na kuchyne štandard

Stupava, Hlavná 30, vedľa TatraBanky
www.kuchynefork.sk

kuchynské linky ■ vstavané skrine ■ 0948 167 800

FORK

kuchyne - interiéry

Výstava členov ARTKLUBU

V druhú septembrovú stredu, 9. septembra 2015, víta stupavská synagóga absolventov ateliéru neprofesionálnych výtvarníkov ARTKLUB z Bratislavy.

Desať členov predstavilo svoje práce z predchádzajúcej sezóny, ku ktorým vydali katalóg s opisom a vyobrazením vystavených diel. Prijemnú atmosféru večera si vychutnávala asi stovka návštevníkov vernisáže, ktorí potleskom ocenili i hudobný vstup dirigenta a skladateľa Mgr. Pavla Zajačka. Prítom-

ných privítala pani Agneša Vavrinová, dojímavý príhovor a poďakovanie realizátorom výstavy adresovala pani Otília Nevřelová-Palugyaová, pod záštitou ktorej sa akcia konala. Ďakujeme za umeleckú atmosféru, jedinečné diela a tešíme sa opäť niekedy dovidenia.

Martin MURÁNI

o. z. Pour Art

Foto: Martin MURÁNI

PODPORME DOBRÚ VEC

Obec Marianka v spolupráci so ZŠ a MŠ v Marianke a Slovenským paralympijským zväzom pripravila akciu s názvom „**Na kolesách proti rakovine**“.

Medzi hlavných zakladateľov akcie „Na kolesách proti rakovine“ patrili Radovan Kaufman, mladý muž, ktorý mal iba 16 rokov, keď kvôli zákernej chorobe prišiel o pravú nohu. Napriek tomu neprestal športovať, bol vynikajúcim cyklistom a víťazom mnohých medzinárodných súťaží. Žiaľ, v roku 2003 svoj boj s chorobou prehral.

Akcia „Na kolesách proti rakovine“ však pokračuje naďalej naďalej a zbierky z týchto akcií sa používajú na nákup prístrojov dôležitých v boji proti rakovine.

Marianka roztočí symbolické kolesá kampane „Na kolesách proti rakovine“ dňa 29. septembra 2015 o 9.30 hod. na Námestí 4. apríla v Marianke. Súčasťou akcie bude zbierka na onkológiu. Pripravené sú súťaže pre deti, zapojiť sa však môžu aj mamičky, ockovia, a starí rodičia s kočíkmi. Prineste si bicykle, kolobežky, trojkolky, skrátka všetko, čo má kolesá. Príďte medzi nás a podporte dobrú vec!

Blanka VESELÁ

OÚ Marianka

STUPAVJAN INFORMUJE

Spevacká skupina ľudových piesní Stupavjan vystúpila na slávnostnom otvorení nových priestorov senior klubu Pohoda dňa 3. septembra 2015 v stupavskom kultúrnom dome. Krásnymi slovenskými piesňami, ktoré má vo svojom repertoári, vytvorila príjemnú atmosféru. Seniori si spolu so skupinou zaspievali i zatancovali. Vedúca senior klubu pani Vierka Štefková sa s umeleckým vedúcim Jozefom Binderom dohodla na ďalšej spolupráci a v rámci programu senior klubu bude skupina spevom rozdávať radosť každý mesiac.

Detský folklórny súbor STUPAVJÁNEK vystúpil so svojím programom spolu so spevackou skupinou ľudových piesní Stupavjan 5. 9. 2015 na VII. ročníku medzinárodného festivalu Mravenec v Plaveckom Štvrtku. Vystupujúci i napriek poprázdňinovému termínu dôstojne reprezentovali Stupavu a odniesli si nielen nové skúsenosti a priateľstvá, ale boli odmenení i slovami uznania a spomienkovou plakétou.

Občianske združenie Stupavjan touto cestou ďakuje Kristínke Slezákovskej, študentke Univerzity Tomáša Baťa v Zlíne – odbor digitálny dizajn, za vytvorenie loga pre detský folklórny súbor Stupavjáneček, ktoré malo premiéru na festivale v Plaveckom Štvrtku.

Text a foto: Oľga MÓZOVÁ,
OZ STUPAVJAN

I Ďalší hráči z klubu HC TATRAN

STUPAVA do reprezentácie SR

Bývalý reprezentačný tréner mužov Zoltán Heister, ktorý momentálne vedie kadetskú reprezentáciu Slovenska, nominoval do svojho výberu z nášho klubu brankára Patrika Papaja. Ďalej sa do reprezentácie dostal aj ďalší hráč, ktorý začal s hádzanou v našom klube, a to Ladislav Lutonský.

Patrik Papaj:

Patrik začínal s hádzanou v HC TATRAN STUPAVA a v klube chytá sedem rokov. Minulý rok sa stal najlepším brankárom v kategórii starších žiakov na majstrovstvách Slovenska.

Vo svojej kategórii patrí medzi špičku. Jeho výhodou sú aj fyzické parametre a zapálenosť pre hádzanú.

Ladislav Lutonský:

Laco začal s hádzanou v Lozorne, kde mal náš klub HC TATRAN STUPAVA svoju prípravku a do klubu prešiel v žiackych kategóriách. Hrá na poste ľavej spojky, jeho prednosťou je tvrdá strela a dôraz v obrane. Posledné dva roky hrá v rakúskom Fiver Margareten Wien, s ktorým sa stal dvakrát majstrom Rakúska.

Ešte spomeniem dvoch hráčov, ktorí začínali v našom klube a prešli našimi prípravkami a žiackymi kategóriami. Ide o Jozefa Tomášeka, ktorý je v juniorskej reprezentácii a Jakuba Prokopa, ktorý je v kadetskej reprezentácii.

Ak spomeniem ešte tento rok reprezentujúce hráčky Luciu Kovacsovú a Wanessu Raffasederovú, tak si dovoľm nadnesene tvrdiť, že HC TATRAN STUPAVA sa stáva

továrňou pre reprezentáciu. Teší nás, že je o našich hráčov záujem a veríme, že pribudnú ďalší. Možno to bude inšpirácia pre rodičov, ktorí rozmýšľajú, do akého krúžku zapisujú svoje dieťa. Dajte ho na hádzanú, možno aj ono o pár rokov bude reprezentantom Slovenska.

Rudolf DRAŠKOVIČ ml.
HC TATRAN STUPAVA

Foto: autor

I Spojené dorastenecké družstvo

V piatok 24. 7. 2015 sa po dovolenkách hlásili novej trénerskej dvojici Rudolf Draškovič ml. – Róbert Baláž hráči spojeného dorasteneckého družstva HC Tatran Stupava – Strojár Malacky. Ide o mladších a starších dorastencov, ktorí budú v novej sezóne hrať pod spoločnou hlavičkou. Je ich spolu 36, mnohí z nich ešte dovolenkovali.

Spojili sa dve družstvá, ktoré proti sebe hrávali derby zápasy a ich atmosféra bola neraz vybičovaná. Chlapci dokázali na vzájomné zápasy pritiahnuť množstvo fanúšikov. Spomeňme si, ako pred tromi rokmi chalani z Malaciek porazili v poslednom zápase sezóny Stupavčanov a cestovali namiesto nich na majstrovstvá Slovenska. Stupavčania im to v posledných rokoch vrátili a na majstrovstvá Slovenska išli oni. Zápasy Stupavy a Malaciek sa dajú nazvať ako záhorácke „el clasico“, a boli vždy zaujímavé.

V oboch družstvách sú veľmi talentovaní hráči, ktorí môžu tento alebo ďalší rok ešte výkonnostne „vyletieť“ nahor. Chlapci zo stupavského Tatrana sú aktuálni vicemajstri Slovenska v kategórii st. žiakov.

Čo predchádzalo spojeniu týchto dvoch družstiev, ktoré boli doteraz veľkými súpermi?

Jednak to bola podmienka SZH a výkonného výboru SZH, aby v prvej lige mladšieho a staršieho

dorastu boli dvojčky družstiev (mladší aj starší dorastenci, ktorí budú na zápasy cestovať spolu). Ak sme chceli hrať v najvyššej súťaži, museli sme túto podmienku splniť a spojené družstvo je riešením.

Druhou príčinou je to, že obidva oddiely chcú hrať o popredné miesta. K tomu je potrebná kvantita aj kvalita. V mladšom doraste teraz máme dostatočný počet kvalitných hráčov. V staršom doraste máme kvalitných hráčov, nie je ich však dosť, a preto ich budeme musieť dopĺňať mladšími dorastencami. Obidva kluby myslia aj na budúcnosť, tímy v mužskej kategórii bude treba doplniť a chalánov treba motivovať, aby chceli hrať v čo najvyššej súťaži a aby najlepší z nich „poškuľovali“ aj po reprezentácii. Preto je dôležité ich udržať v kluboch a v kvalitnom zápasovom nasadení, aby potom „hladko“ prešli do družstva mužov. „Staronová“ trénerská dvojica sa snaží dorastencom pripraviť kvalitný tréningový proces a zaujímavé a pestré tréningy. Počas leta mali možnosť trénovať na viacerých zaujímavých miestach, napríklad: na školskom hádzanárskom ihrisku, na ihrisku v Zámockom parku, na ihrisku v stupavskom parku, na kúpalisku v Malackách, v posilňovni v Strojári, v školskej hale

v Stupave, v hale Malina v Malackách a boli aj na spinningu. Naďalej absolvovali zaujímavé tréningy, aby mali letnú „drinu“ čo najpestrejšiu a najzaujímavejšiu. Chceli sme, aby ich hlavy boli pozitívne nastavené a telo dobre pripravené. Aj počas dovolenkového obdobia sme sa snažili, aby chalani pristupovali k svojim povinnostiam zodpovedne, aby si už tvorili návyky na sezónu. Niekomu sa to darilo lepšie, niekomu horšie. Veríme, že sa to postupom času zlepší. Dbáme na tréningový

morálku a zodpovednosť voči kolektívu. Chlapci teda trénujú v zaujímavých podmienkach. Čoskoro spojené družstvo odprezentujeme aj marketingovo. Veríme, že tieto tímy budú hrať vo svojich ligách kvalitné zápasy, ktoré prilákajú do haly divákov. Ak sa im k tomu podarí hrať o horné priečky, bude to bonusom a potvrdením, že sme sa vydali správnym smerom.

Rudolf DRAŠKOVIČ ml.
HC TATRAN STUPAVA

Foto: Lesanka YILDIZOVA

HÁDZANÁRSKE BRIGÁDY

Ako sa stalo našim zvykom, aj tento rok sme pred začiatkom sezóny zorganizovali upratovaciu brigádu športovej haly pri stupavskej základnej škole. Dva dni počas víkendov sme zapojili všetky naše kategórie do komplexného čistenia interiéru haly. Prvé kolo „šúrovania“ bolo odštartované 5. septembra o 8.30 hod. Na pláne bolo vyčistenie hracej plochy s hubkami a špachtľami za pomoci špeciálnych čistiacich prostriedkov. Na prvej brigáde sa zúčastnilo 47 detí spolu s rodičmi, ktorí čistili hraciu plochu viac ako tri hodiny. O dva týždne neskôr, 20. septembra, sme sa pustili do dvojhodinového upratovania tribúny a priestorov okolo nej. Na pomoc prišlo spolu 22 detí s rodičmi. Okrem čistenia haly sme v priebehu tohto roka zorganizovali dva razy upratovanie priestorov hádzanárskeho ihriska v parku, kde sme vyzbierali odpadky, pokosili okolité trávnaté plochy a vyčistili asfaltovú plochu ihriska. Touto cestou sa chceme poďakovať všetkým zúčastneným rodičom, deťom a hráčom, ktorí prišli pomôcť so skrášľovaním športových priestorov, ktoré využívame na naše tréningové a zápasové aktivity.

Roman VIGH

TIRÁŽ – STUPAVSKÉ NOVINY

VYDAVATEL: MKIC Stupava, Agátová 16, 900 31 Stupava **IČO:** 00058823 **DISTRIBÚCIA:** zdarma do domácností **DÁTUM VYDANIA:** 25. októbra 2015, poradové číslo 8/2015, prvý ročník. **KONTAKTY REDAKCIA** e-mail: noviny@stupava.sk, tel.: 02/60 20 09 35 **ZODPOVEDNÝ REDAKTOR:** Milan Greguš **REDAKTOR:** Daša Čejková **JAZYKOVÁ KOREKTÚRA:** Oľga Vyhliadalová **GRAFICKÉ SPRACOVANIE:** Martina Mitická **EVIDENČNÉ ČÍSLO:** MK SR EV 2854/09 **NÁKLAD:** 5 500 ks Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu uverejnených textov.

ISSN 1339-9136

ĎALŠIE ČÍSLO VYJDE
30. 10. 2015

STUPAVSKÉ NOVINY

dni zele

2. – 4.
októbra
2015

PREßBURGER
KLEZMER BAND

VEC

FARM FEST

FUN ZÓNA

VEĽKÝ REMESELNÝ JARMOK

MARIACHI SIN FRONTERAS

LACI STRIKE

MAJSTER N

KMETOBAND

KALI

KULINÁRSKA ZELOVÁ SHOW

ČAROVNÉ
OSTROHY

MAJSELF

MY VARÍME ZE ZELÁ

PUDING PANI

ELVISOVEJ

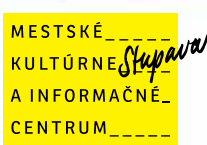
U.K.N.D

MEDIAL BANANA

PIVNÁ SHOW

BIKE TRIAL SHOW

KORBEN DALLAS

P O U R A R T

